

DIREKTĪVAS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2019/882

(2019. gada 17. aprīlis)

par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Šīs direktīvas mērķis ir veicināt iekšējā tirgus pienācīgu darbību, tuvinot dalībvalstu normatīvos un administratīvos noteikumus attiecībā uz konkrētu produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām, jo īpaši likvidējot un novēršot tādus šķēršļus konkrētu piekļūstamu produktu un pakalpojumu brīvai aprītei, kuri rodas tādēļ, ka dalībvalstīs ir atšķirīgas piekļūstamības prasības. Tādējādi tiktu uzlabota piekļūstamu produktu un pakalpojumu pieejamība iekšējā tirgū un uzlabota attiecīgās informācijas piekļūstamība.
- (2) Piekļūstamu produktu un pakalpojumu pieprasījums ir liels, un tiek prognozēts, ka ievērojami pieaugs tādu personu skaits, kuriem ir invaliditāte. Vide, kurā produkti un pakalpojumi ir piekļūstamāki, veido iekļaujošāku sabiedrību un personām ar invaliditāti atvieglo iespējas dzīvot neatkarīgi. Šajā sakarā būtu jāpatur prātā, ka Savienībā sieviešu ar invaliditāti ir vairāk nekā vīriešu ar invaliditāti.
- (3) Šajā direktīvā personas ar invaliditāti ir definētas atbilstīgi 2006. gada 13. decembrī pieņemtajai Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām ("konvencija"), kuras Puse Savienība ir kopš 2011. gada 21. janvāra un kuru ir ratificējušas visas dalībvalstis. Konvencijā ir teikts, ka personas ar invaliditāti "ir personas, kurām ir ilgstoši fiziski, garīgi, intelektuāli vai maņu traucējumi, kas mijiedarbībā ar dažādiem šķēršļiem var apgrūtināt viņu pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē vienlīdzīgi ar citiem". Šī direktīva sekmē pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību, uzlabojot piekļuvi plaša patēriņa produktiem un pakalpojumiem, kas, pateicoties to sākotnējam dizainam vai vēlākiem pielāgojumiem, atbilst personu ar invaliditāti īpašajām vajadzībām.
- (4) Šī direktīva dotu labumu arī citām personām, kuras saskaras ar funkcionēšanas ierobežojumiem, piemēram, veciem cilvēkiem, grūtniecēm vai personām, kuras ceļo ar bagāžu. Šajā direktīvā minētais jēdziens "personas ar funkcionēšanas ierobežojumiem" ietver personas, kurām ir jebkādi pastāvīgi vai pagaidu fiziski, garīgi, intelektuāli vai maņu traucējumi, ar novecošanu saistīti traucējumi vai citi ar cilvēka ķermeņa darbību saistīti traucējumi, kuri mijiedarbībā ar dažādiem šķēršļiem ierobežo viņu piekļuvi produktiem un pakalpojumiem, radot situāciju, kurā minētie produkti un pakalpojumi ir jāpielāgo šo personu īpašajām vajadzībām.
- (5) Atšķirības starp dalībvalstu normatīvajiem un administratīvajiem aktiem attiecībā uz produktu un pakalpojumu piekļūstamību personām ar invaliditāti, rada šķēršļus produktu un pakalpojumu brīvai aprītei un kropļo efektīvu konkurenci iekšējā tirgū. Attiecībā uz dažiem produktiem un pakalpojumiem minētās atšķirības Savienībā, ļoti iespējams, palielināsies pēc konvencijas stāšanās spēkā. Minētie šķēršļi īpaši skar uzņēmējus, jo īpaši mazos un vidējos uzņēmumus (MVU).

⁽¹⁾ OV C 303, 19.8.2016., 103. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2019. gada 13. marta nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2019. gada 9. aprīļa lēmums.

- (6) Valstu dažādo pieklūstamības prasību dēļ jo īpaši individuāliem saimnieciskās darbības veicējiem, MVU un mikrouzņēmumiem nav stimula sākt uzņēmējdarbību ārpus savas valsts tirgus. Valstu vai pat reģionālās vai vietējās pieklūstamības prasības, ko dalībvalstis ir ieviesušas, pašreiz atšķiras gan attiecībā uz darbības jomu, gan detalizācijas pakāpi. Sakarā ar papildu izmaksām, kas rodas, katram valsts tirgum atsevišķi izstrādājot un tirgojot pieklūstamus produktus un pakalpojumus, minētās atšķirības negatīvi ietekmē konkurētspēju un izaugsmi.
- (7) Sakarā ar ierobežotu konkurenci starp piegādājamiem pieklūstamu produktu un pakalpojumu un palīgtehnoloģiju patērētāji saskaras ar augstām cenām. Valstu noteikumu sadrumstalotība mazina iespējamās ieguvumus no pieredzes apmaiņas ar valstu un starptautiskajiem partneriem attiecībā uz to, kā reaģēt uz pārmaiņām sabiedrībā un tehnoloģiju jomā.
- (8) Tādēļ pienācīgas iekšējā tirgus darbības nodrošināšanai ir nepieciešams Savienības līmenī tuvināt valstu pasākumus, lai likvidētu pieklūstamu produktu un pakalpojumu tirgus sadrumstalotību, radītu apjomradītus ietaupījumus, veicinātu pārrobežu tirdzniecību un mobilitāti, kā arī palīdzētu uzņēmējiem koncentrēt resursus uz inovācijām, nevis tos izmantot nolūkā segt izdevumus, kas rodas tiesību aktu sadrumstalotības Savienībā dēļ.
- (9) Par iekšējam tirgum izvirzīto pieklūstamības prasību saskaņošanas priekšrocībām liecina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/33/ES ⁽³⁾ piemērošana attiecībā uz liftiem un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 661/2009 ⁽⁴⁾ piemērošana transporta jomā.
- (10) Amsterdamas līgumam pievienotajā 22. deklarācijā attiecībā uz personām ar invaliditāti dalībvalstu valdību pārstāvju konference vienojās, ka, izstrādājot pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 114. pantu, Savienības iestādēm ir jāņem vērā personu ar invaliditāti vajadzības.
- (11) Komisijas 2015. gada 6. maija paziņojuma "Digitālā vienotā tirgus stratēģija Eiropai" vispārējais mērķis ir panākt ilgtspējīgus ekonomiskos un sociālos ieguvumus no savienota digitālā vienotā tirgus, ar kuriem tādējādi tiek sekmēta tirdzniecība un veicināta nodarbinātība Savienībā. Savienības patērētāji vēl joprojām neizmanto visas cenu un izvēles priekšrocības, ko var sniegt vienotais tirgus, jo pārrobežu darījumu skaits tiešsaistē joprojām ir ļoti neliels. Sadrumstalotība ierobežo arī pieprasījumu pēc pārrobežu e-komercijas darījumiem. Tāpat ir vajadzīga saskaņota darbība, lai nodrošinātu, ka elektroniskais saturs, elektronisko sakaru pakalpojumi un piekļuve audiovizuālo mediju pakalpojumiem ir pilnīgi pieejami personām ar invaliditāti. Tāpēc digitālajā vienotajā tirgū ir jāsaņem pieklūstamības prasības un jānodrošina, ka visi Savienības iedzīvotāji neatkarīgi no savām spējām var izmantot minētā tirgus priekšrocības.
- (12) Kopš Savienība ir kļuvusi par konvencijas Pusi, tās noteikumi ir integrēti Savienības tiesību sistēmā, un tie ir saistoši Savienības iestādēm un tās dalībvalstīm.
- (13) Konvencijā ir paredzēts, ka tās Pusēm ir jāveic atbilstoši pasākumi, lai nodrošinātu, ka personām ar invaliditāti vienlīdzīgi ar citiem ir piekļuve fiziskajai videi, transportam, informācijai un sakariem, tostarp informācijas un sakaru tehnoloģijām un sistēmām, kā arī citiem objektiem un pakalpojumiem, kas ir atvērti vai ko sniedz sabiedrībai gan pilsētās, gan lauku rajonos. Apvienoto Nāciju Organizācijas Personu ar invaliditāti tiesību komiteja ir konstatējusi, ka ir jāizveido tiesiskais regulējums ar konkrētiem, izpildāmiem un laika ziņā terminētiem kritērijiem, lai pārbaudītu pakāpenisku pieklūstamības īstenošanu.
- (14) Konvencijā ir pausts aicinājums tās Pusēm veikt vai veicināt personām ar invaliditāti piemērotu jauno tehnoloģiju, tostarp informācijas un sakaru tehnoloģiju, pārvietošanās palīgīdzekļu, ierīču un palīgtehnoloģiju, pētniecību un izstrādi, kā arī veicināt to pieejamību un izmantošanu. Konvencijā ir pausts arī aicinājums dot priekšroku tehnoloģijām par pieņemamu cenu.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/33/ES (2014. gada 26. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz liftiem un liftu drošības sastāvdaļām (OV L 96, 29.3.2014., 251. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 661/2009 (2009. gada 13. jūlijs) par tipa apstiprināšanas prasībām attiecībā uz mehānisko transportlīdzekļu, to piekabju un tiem paredzēto sistēmu, sastāvdaļu un atsevišķu tehnisko vienību vispārējo drošību (OV L 200, 31.7.2009., 1. lpp.).

- (15) Sakarā ar konvencijas stāšanos spēkā dalībvalstu tiesību sistēmās radusies nepieciešamība pieņemt papildu valsts noteikumus par produktu un pakalpojumu pieklūstamību. Bez Savienības rīcības, minētie noteikumi vēl vairāk palielinātu atšķirības starp dalībvalstu normatīvajiem un administratīvajiem aktiem.
- (16) Tādēļ ir nepieciešams veicināt konvencijas īstenošanu Savienībā, nodrošinot vienotus Savienības noteikumus. Šī direktīva arī palīdz dalībvalstīm to centienos saskaņotā veidā pildīt savas valsts saistības, kā arī savus pienākumus saskaņā ar konvenciju attiecībā uz pieklūstamību.
- (17) Komisijas 2010. gada 15. novembra paziņojumā "Eiropas stratēģija invaliditātes jomā (2010–2020): atjaunināta apņemšanās veidot Eiropu bez šķēršļiem", kas ir saskaņā ar konvenciju, ir noteikts, ka pieklūstamība ir viena no astoņām rīcības jomām, un norādīts, ka tā ir viens no pamata priekšnoteikumiem līdzdalībai sabiedrībā, un paziņojuma mērķis ir nodrošināt produktu un pakalpojumu pieklūstamību.
- (18) Produkti un pakalpojumi, kuri ietilpst šīs direktīvas darbības jomā, ir noteikti, balstoties uz pārbaudes pasākumu, kas tika veikts ietekmes novērtējuma sagatavošanas laikā un ar ko apzināja personām ar invaliditāti svarīgus produktus un pakalpojumus, attiecībā uz kuriem dalībvalstis ir pieņēmušas vai, ļoti iespējams, pieņems atšķirīgas valsts prasības pieklūstamībai, kuras traucē iekšējā tirgus darbībai.
- (19) Lai nodrošinātu šīs direktīvas darbības jomā esošo pakalpojumu pieklūstamību, minēto pakalpojumu sniegšanā izmantotajiem produktiem, ar kuriem mijiedarbojas patērētājs, arī būtu jāatbilst piemērojamām šīs direktīvas prasībām attiecībā uz pieklūstamību.
- (20) Pat ja pakalpojums vai pakalpojuma daļa ir ar apakšlīgumu nodota trešai personai, minētā pakalpojuma pieklūstamībai nevajadzētu būt apdraudētai, un pakalpojumu sniedzējiem būtu jāpilda šīs direktīvas pienākumi. Pakalpojumu sniedzējiem būtu arī jānodrošina savu darbinieku pienācīga un pastāvīga apmācība, lai nodrošinātu, ka viņi zina, kā izmantot pieklūstamus produktus un pakalpojumus. Minētajā apmācībā būtu jāietver tādi jautājumi kā informācijas sniegšana, konsultācijas un reklāma.
- (21) Pieklūstamības prasības būtu jāievieš tādā veidā, kas uzņēmējus un dalībvalstis apgrūtina vismazāk.
- (22) Ir nepieciešams precizēt pieklūstamības prasības tādu produktu un pakalpojumu laišanai tirgū, kas ietilpst šīs direktīvas darbības jomā, lai nodrošinātu to brīvu apriti iekšējā tirgū.
- (23) Ar šo direktīvu funkcionālās pieklūstamības prasības būtu jāpadara par obligātām un tās būtu jāformulē kā vispārējos mērķus. Minētajām prasībām vajadzētu būt pietiekami precīzām, lai radītu juridiski saistošus pienākumus, un pietiekami detalizētām, lai būtu iespējams novērtēt atbilstību, ar mērķi nodrošināt to produktu un pakalpojumu iekšējā tirgus pareizu darbību, uz kuriem attiecas šī direktīva, kā arī tajās būtu jāparedz zināma elastība, lai būtu iespējama inovācija.
- (24) Šajā direktīvā ir paredzēta virkne funkcionālā snieguma kritēriju, kas saistīti ar produktu un pakalpojumu darbības režīmiem. Minētie kritēriji nav paredzēti kā vispārēja alternatīva šīs direktīvas pieklūstamības prasībām, bet tie būtu jāizmanto tikai ļoti konkrētos apstākļos. Minētie kritēriji būtu jāpiemēro konkrētām produktu vai pakalpojumu funkcijām vai elementiem, lai darītu tos pieklūstamus gadījumos, kad šīs direktīvas pieklūstamības prasības neattiecas uz vienu vai vairākām minētajām konkrētajām funkcijām vai elementiem. Turklāt gadījumā, ja pieklūstamības prasība ietver konkrētas tehniskas prasības un produktā vai pakalpojumā ir paredzēts alternatīvs tehnisks risinājums minētajām tehniskajām prasībām, šim alternatīvajam tehniskajam risinājumam būtu jāatbilst attiecīgajām pieklūstamības prasībām un tā rezultātā, piemērojot attiecīgos funkcionālā snieguma kritērijus, pieklūstamībai vajadzētu būt tādai pašai vai lielākai.
- (25) Šai direktīvai būtu jāattiecas uz patērētāju universāldatoru aparatūras sistēmām. Lai minētās sistēmas darbotos tā, ka tās ir pieklūstamas, arī to operētājsistēmām vajadzētu būt pieklūstāmām. Šādas datoru aparatūras sistēmas raksturo to daudzfunkcionalitāte un to spēja ar piemērotas programmatūras palīdzību veikt visbiežāk sastopamos datu apmaiņas uzdevumus, kas vajadzīgi patērētājiem, un tās ir paredzētas patērētāju lietošanai. Šādu datoru aparatūras sistēmu piemēri ir personālie datori, tostarp galddatori, piezīmjdatori, viedtālruni un planšetdatori. Specializēti datori, kas

iestrādāti patērētāju elektronikas ražojumos, nav uzskatāmi par patērētāju universāldatoru aparātūras sistēmām. Šai direktīvai nebūtu individuāli jāattiecas uz atsevišķiem komponentiem, kam ir īpašas funkcijas, piemēram, sistēmlate vai atmiņas mikroshēma, un kas tiek izmantoti vai varētu tikt izmantoti šādā sistēmā.

- (26) Šai direktīvai būtu jāattiecas arī uz maksājumu termināļiem, tostarp gan to aparātūru, gan programmatūru, un konkrētiem interaktīviem pašapkalpošanās termināļiem, tostarp gan to aparātūru, gan programmatūru, ko paredzēts izmantot, lai sniegtu pakalpojumus, uz kuriem attiecas šī direktīva: piemēram, uz bankomātiem, biļešu automātiem, kas izdod fiziskas biļetes, ar kurām var piekļūt pakalpojumiem, piemēram, braukšanas biļešu automātiem, bankas filiāles rindas kārtas numura automātiem; reģistrācijas automātiem, un uz interaktīviem pašapkalpošanās termināļiem, kas sniedz informāciju, tostarp interaktīviem informācijas ekrāniem.
- (27) Tomēr konkrēti interaktīvi pašapkalpošanās termināļi, kas sniedz informāciju un uzstādīti kā transportlīdzekļu, gaisa kuģu, kuģu vai ritošā sastāva integrētas daļas, būtu jāizslēdz no šīs direktīvas darbības jomas, jo tie ir daļa no minētajiem transportlīdzekļiem, gaisa kuģiem, kuģiem vai ritošā sastāva, uz ko šī direktīva neattiecas.
- (28) Šai direktīvai būtu jāattiecas arī uz elektronisko sakaru pakalpojumiem, tostarp ārkārtas gadījuma saziņu, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2018/1972 ⁽⁵⁾. Pašlaik dalībvalstu veiktie pasākumi, ar ko personām ar invaliditāti nodrošina piekļuvi, ir atšķirīgi, un tie nav saskaņoti iekšējā tirgū. Tas, ka tiek nodrošināta vienādu piekļūstamības prasību piemērošana visā Savienībā, ļaus panākt apjomradītus ietaupījumus uzņēmējiem, kas darbojas vairāk nekā vienā dalībvalstī, un personām ar invaliditāti atvieglēs efektīvu piekļuvi gan viņu pašu dalībvalstī, gan ceļojot starp dalībvalstīm. Lai elektronisko sakaru pakalpojumi, tostarp ārkārtas gadījuma saziņa, būtu piekļūstami, pakalpojumu sniedzējiem papildus balss saziņai būtu jānodrošina reāllaika teksts un vispusīgās sarunas pakalpojumi, kur viņi nodrošina video, garantējot visu minēto sakaru līdzekļu sinhronizāciju. Dalībvalstīm papildus šīs direktīvas prasībām saskaņā ar Direktīvu (ES) 2018/1972 vajadzētu būt iespējai noteikt teksta pārlīkšanas pakalpojuma sniedzēju, ko varētu izmantot personas ar invaliditāti.
- (29) Ar šo direktīvu saskaņo elektronisko sakaru pakalpojumu un ar tiem saistīto produktu piekļūstamības prasības, un tā papildina Direktīvu (ES) 2018/1972, kurā ir noteiktas prasības par līdzvērtīgu piekļuvi un izvēli galalietotājiem ar invaliditāti. Direktīvā (ES) 2018/1972 ir arī noteiktas prasības saskaņā ar universālā pakalpojuma saistībām par interneta piekļuvi un balss sakaru pakalpojumu pieejamību par pieņemamu cenu un ar tiem saistīto galiekārtu, īpaša aprīkojuma un pakalpojumu patērētājiem ar invaliditāti pieejamību par pieņemamu cenu un pieejamību.
- (30) Šai direktīvai būtu jāattiecas arī uz patērētāju galiekārtām ar interaktīvām datošanas spējām, ko paredzēts galvenokārt izmantot, lai piekļūtu elektronisko sakaru pakalpojumiem. Šīs direktīvas vajadzībām būtu jānoskaidro, ka minētajās iekārtās ietilpst ierīces, ko lieto kā daļu no sistēmas, ar ko piekļūst elektronisko sakaru pakalpojumiem, piemēram, maršrutētāji vai modemi.
- (31) Šīs direktīvas vajadzībām piekļuvei audiovizuālo mediju pakalpojumiem būtu jānozīmē, ka piekļuve audiovizuālajam saturam, tāpat kā mehānismi, kas lietotājiem ar invaliditāti ļauj izmantot viņu palīgtechnoloģijas, ir piekļūstami. Pakalpojumi, kas nodrošina piekļuvi audiovizuālo mediju pakalpojumiem, varētu ietvert tīmekļvietnes, tiešsaistes lietojumprogrammas, uz televizora papildierīces balstītas lietojumprogrammas, lejupielādējamās lietojumprogrammas, uz mobilajām ierīcēm balstītus pakalpojumus, tostarp mobilās lietotnes un ar tām saistītus mediju atskaņotājus, kā arī hibrīdtelevīzijas pakalpojumus. Audiovizuālo mediju pakalpojumu piekļūstamība ir reglamentēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2010/13/ES ⁽⁶⁾, izņemot elektronisku raidījumu aprakstu (ERA) pieejamību, kas ir iekļauta tādu pakalpojumu definīcijā, kuri nodrošina piekļuvi audiovizuālo mediju pakalpojumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva.
- (32) Saistībā ar pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem ar gaisa, autobusu, dzelzceļa un ūdensceļu transportu šai direktīvai būtu jāattiecas uz *inter alia* transporta pakalpojumu informācijas, tostarp reāllaika ceļošanas informācijas, sniegšanu, ko veic, izmantojot tīmekļvietnes, uz mobilajām ierīcēm balstītus pakalpojumus, interaktīvus

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi (OV L 321, 17.12.2018., 36. lpp.).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/13/ES (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (OV L 95, 15.4.2010., 1. lpp.).

informācijas ekrānus un interaktīvus pašapkalpošanās termināļus, kas pasažieriem ar invaliditāti ir vajadzīgi, lai ceļotu. Tas varētu aptvert informāciju par pakalpojumu sniedzēja pasažieru pārvadāšanas produktiem un pakalpojumiem, pirms brauciena sniegtu informāciju, brauciena laikā sniegtu informāciju un informāciju par pakalpojuma atcelšanu vai novēlotu izbraukšanu. Citi informācijas elementi varētu iekļaut informāciju par cenām un atlaidēm.

- (33) Šai direktīvai būtu jāaptver arī tīmekļvietnes, uz mobilajām ierīcēm balstīti pakalpojumi, tostarp mobilās lietotnes, ko šīs direktīvas darbības jomā ir izstrādājuši vai darījuši pieejamas pasažieru pārvadājumu pakalpojumu operatori vai kas izstrādātas vai darītas pieejamas to vārdā, elektroniskas biļešu pārdošanas pakalpojumi, elektroniskās biļetes un interaktīvus pašapkalpošanās termināļus.
- (34) Nosakot šīs direktīvas darbības jomu attiecībā uz gaisa, autobusu, dzelzceļa un ūdensceļu pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, būtu jāņem vērā esošie nozaru tiesību akti, kas saistīti ar pasažieru tiesībām. Ja šo direktīvu nepiemēro konkrētiem pārvadājumu pakalpojumu veidiem, dalībvalstīm būtu jānodrīkstina pakalpojumu sniedzēji piemērot attiecīgās šīs direktīvas pieklūstamības prasības.
- (35) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2016/2102 ⁽⁷⁾ jau ir izklāstīti to publiskā sektora struktūru pienākumi padarīt savas tīmekļvietnes pieklūstamas, kas sniedz pārvadājumu pakalpojumus, tostarp pilsētu un piepilsētu pārvadājumu pakalpojumus un reģionālos pārvadājumu pakalpojumus. Šajā direktīvā ir paredzēti izņēmumi mikrouzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus, tostarp pilsētu un piepilsētu pārvadājumu pakalpojumus un reģionālos pārvadājumu pakalpojumus. Bez tam šajā direktīvā ir noteikti pienākumi nodrošināt e-komercijas tīmekļvietņu pieklūstamību. Tā kā ar šo direktīvu vairumam privāto pārvadājumu pakalpojumu sniedzēju ir noteikts pienākums nodrošināt, ka to tīmekļvietnes ir pieklūstamas, kad tiešsaistē tiek pārdotas biļetes, nav vajadzības šajā direktīvā iekļaut papildu prasības attiecībā uz pilsētu un piepilsētu pārvadājumu pakalpojumu sniedzēju un reģionālo pārvadājumu pakalpojumu sniedzēju tīmekļvietnēm.
- (36) Pasažieru pārvadājumu jomā esošie Savienības tiesību akti jau aptver dažus pieklūstamības prasību elementus, jo īpaši attiecībā uz informācijas sniegšanu, kā izklāstīts šajā direktīvā. Tas ietver Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 ⁽⁸⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1107/2006 ⁽⁹⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1371/2007 ⁽¹⁰⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1177/2010 ⁽¹¹⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 181/2011 ⁽¹²⁾ elementus. Tas ietver arī attiecīgos tiesību aktus, kuri pieņemti, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/57/EK ⁽¹³⁾. Lai nodrošinātu regulatīvo konsekvenču, tāpat kā iepriekš būtu jāturpina piemērot minētajās regulās un minētajos aktos izklāstītās pieklūstamības prasības. Tomēr šīs direktīvas papildu prasības papildinātu esošās prasības, uzlabojot iekšējā tirgus darbību transporta jomā un ņaot par labu personām ar invaliditāti.
- (37) Šai direktīvai nebūtu jāattiecas uz dažiem pārvadājumu pakalpojumu elementiem, ja tos sniedz ārpus dalībvalstu teritorijas, pat ja pakalpojums ir bijis vērst uz Savienības tirgu. Attiecībā uz minētajiem elementiem pasažieru pārvadājumu pakalpojumu operatoram vajadzētu būt pienākumam nodrošināt tikai to, ka šīs direktīvas prasības ir izpildītas attiecībā uz to pakalpojuma daļu, ko piedāvā Savienības teritorijā. Tomēr gaisa transporta gadījumā Savienības gaisa pārvadātājiem būtu jānodrošina, ka šīs direktīvas piemērojamās prasības ir izpildītas arī lidojumos

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2102 (2016. gada 26. oktobris) par publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu pieklūstamību (OV L 327, 2.12.2016., 1. lpp.).

⁽⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV L 46, 17.2.2004., 1. lpp.).

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2006 (2006. gada 5. jūlijs) par invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām tiesībām, ceļojot ar gaisa transportu (OV L 204, 26.7.2006., 1. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1371/2007 (2007. gada 23. oktobris) par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem (OV L 315, 3.12.2007., 14. lpp.).

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1177/2010 (2010. gada 24. novembris) par pasažieru tiesībām, ceļojot pa jūru un iekšzemes ūdensceļiem, un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 334, 17.12.2010., 1. lpp.).

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 181/2011 (2011. gada 16. februāris) par autobusu pasažieru tiesībām un par grozījumiem Regulā (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 55, 28.2.2011., 1. lpp.).

⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/57/EK (2008. gada 17. jūnijs) par dzelzceļa sistēmas savstarpēju izmantojamību Kopienā (OV L 191, 18.7.2008., 1. lpp.).

no trešās valstīs esošām lidostām uz lidostām, kas atrodas dalībvalsts teritorijā. Turklāt visiem gaisa pārvadātājiem, tostarp tiem, kas nav licencēti Savienībā, būtu jānodrošina, ka šīs direktīvas piemērojamās prasības ir izpildītas gadījumos, kad lidojumi ir no Savienības teritorijas uz kādas trešās valsts teritoriju.

- (38) Pilsētu iestādes būtu jāmudina savos ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes plānos iekļaut pilsētu pārvadājumu pakalpojumu piekļūstamību bez šķēršļiem, kā arī regulāri publicēt sarakstus ar paraugprakses piemēriem, kā nodrošināt pilsētu sabiedriskā transporta un mobilitātes piekļūstamību bez šķēršļiem.
- (39) Savienības tiesību akti par banku un finanšu pakalpojumiem ir vērsti uz to, lai visā Savienībā aizsargātu minēto pakalpojumu patērētājus un sniegtu viņiem informāciju, tomēr tajos nav iekļautas piekļūstamības prasības. Lai personām ar invaliditāti dotu iespēju izmantot minētos pakalpojumus visā Savienībā, tostarp gadījumos, kad tos sniedz, izmantojot tīmekļvietnes un uz mobilajām ierīcēm balstītus pakalpojumus, tostarp mobilās lietotnes, pieņemt pārdomātus lēmumus un gūt pārlicību, ka viņu aizsardzība ir pienācīga un līdzvērtīga citu patērētāju aizsardzībai, kā arī lai nodrošinātu vienlīdzīgas konkurences apstākļus pakalpojumu sniedzējiem, ar šo direktīvu vajadzētu ieviest kopīgas piekļūstamības prasības attiecībā uz konkrētiem banku un finanšu pakalpojumiem, ko sniedz patērētājiem.
- (40) Atbilstīgās piekļūstamības prasības būtu jāpiemēro arī identifikācijas metodēm, elektroniskajiem parakstiem un maksājumu pakalpojumiem, jo tie ir nepieciešami, lai noslēgtu patērētājiem paredzētus bankas darījumus.
- (41) E-grāmatu datņu pamatā ir elektroniska datu kodēšana, kas padara iespējamu galvenokārt tekstuālu un grafisku intelektuālo darbu apriti un iepazīšanos ar tiem. No šīs kodēšanas precizitātes pakāpes ir atkarīga e-grāmatu datņu piekļūstamība, jo īpaši attiecībā uz dažādo darba konstitutīvo elementu kvalifikāciju un to struktūras standartizēto aprakstu. Sadarbībai piekļūstamības ziņā vajadzētu optimizēt minēto datņu savietojamību ar lietotāja aģentiem un ar pašreizējām un turpmākām palīgtehnoloģijām. Speciālu izdevumu, piemēram, komiksu, bērnu grāmatu un mākslas grāmatu, speciālās iezīmes būtu jāapsver attiecībā uz visām piemērojamām piekļūstamības prasībām. Atšķirīgas piekļūstamības prasības dalībvalstīs radītu grūtības izdevējiem un citiem uzņēmējiem izmantot iekšējā tirgus priekšrocības, tā varētu radīt e-lasītāju darbības problēmas un patērētājiem ar invaliditāti ierobežotu piekļuvi. Saistībā ar e-grāmatām pakalpojumu sniedzēja jēdziens varētu ietvert izdevējus un citus uzņēmējus, kas iesaistīti to izplatīšanā.

Ir atzīts, ka personas ar invaliditāti joprojām saskaras ar šķēršļiem piekļuvē saturam, ko aizsargā autortiesības un ar tām saistītās tiesības, un ka daži pasākumi šīs situācijas risināšanai jau ir veikti, piemēram, pieņemot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2017/1564⁽¹⁴⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1563⁽¹⁵⁾, un tas, ka šajā sakarā turpmāk varētu veikt papildu Savienības pasākumus.

- (42) Šajā direktīvā e-komercijas pakalpojumi ir definēti kā pakalpojums, ko sniedz attālināti, izmantojot tīmekļvietnes un uz mobilajām ierīcēm balstītus pakalpojumus, ar elektroniskiem līdzekļiem un pēc klienta individuāla pieprasījuma, ar mērķi noslēgt patērētāju līgumu. Minētajā definīcijā apzīmējums "attālināti" nozīmē, ka pakalpojuma sniegšana notiek, pusēm vienlaikus neesot klāt; "ar elektroniskiem līdzekļiem" nozīmē, ka pakalpojumu sākotnēji nosūta un tā galamērķī saņem ar elektroniskās apstrādes (ietverot digitālu saspiēšanu) un datu uzglabāšanas aparātūras palīdzību un ka to pilnībā pārraida, nosūta un saņem pa vadiem, pa radio, ar optiskiem vai citiem elektromagnētiskiem līdzekļiem; "klienta individuāls pieprasījums" nozīmē, ka pakalpojumu sniedz pēc individuāla pieprasījuma. Ņemot vērā, ka e-komercijas pakalpojumi kļūst arvien nozīmīgāki un tie ir ļoti saistīti ar tehnoloģijām, ir svarīgi, lai pastāvētu saskaņotas prasības attiecībā uz to piekļūstamību.

⁽¹⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1564 (2017. gada 13. septembris) par dažiem atļautiem konkrētiem ar autortiesībām aizsargātu darbu un blakustiesību objektu izmantošanas veidiem tādā personu interesēs, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai ar drukas lasītspēju citu iemeslu dēļ, un ar kuru groza Direktīvu 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV L 242, 20.9.2017., 6. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1563 (2017. gada 13. septembris) par to, kā tādā personu interesēs, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai ar drukas lasītspēju citu iemeslu dēļ, notiek Savienības un trešo valstu pārrobežu apmaiņa ar konkrētiem ar autortiesībām aizsargātu darbu un blakustiesību objektu kopijām pieejamā formātā (OV L 242, 20.9.2017., 1. lpp.).

- (43) Šīs direktīvas e-komercijas pakalpojumu piekļūstamības pienākumiem būtu jāattiecas uz jebkura produkta vai pakalpojuma pārdošanu tiešsaistē un tādēļ būtu jāattiecas arī uz tāda produkta vai pakalpojuma pārdošanu, uz ko pašu par sevi jau attiecas šī direktīva.
- (44) Pasākumi, kas saistīti ar piekļūstamību atbildēšanai uz ārkārtas gadījuma saziņu, būtu jāpieņem, neskarot neatliekamās palīdzības dienestu organizēšanu, kas paliek ekskluzīvā dalībvalstu kompetencē, un tiem nevajadzētu to ietekmēt.
- (45) Saskaņā ar Direktīvu (ES) 2018/1972 dalībvalstīm jānodrošina, ka galalietotājiem ar invaliditāti piekļuve neatliekamās palīdzības dienestiem ir pieejama, izmantojot ārkārtas gadījuma saziņu, un ka tā ir līdzvērtīga tai piekļuvei, kāda ir citiem galalietotājiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ar ko saskaņo piekļūstamības prasības attiecībā uz produktiem un pakalpojumiem. Komisijai, valstu regulatīvajām iestādēm vai citām kompetentajām iestādēm jāveic attiecīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka galalietotāji ar invaliditāti, ceļojot citā dalībvalstī, tāpat kā citi galalietotāji var piekļūt neatliekamās palīdzības dienestiem, ja iespējams, bez iepriekšējas reģistrēšanās. Ar minētajiem pasākumiem jācenšas nodrošināt sadarbību starp dalībvalstīm, un tiem, cik vien iespējams, jābalstās uz Eiropas standartiem vai specifikācijām, kas noteiktas saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/1972 39. pantu. Šādi pasākumi neliedz dalībvalstīm pieņemt papildu prasības, lai īstenotu minētajā direktīvā izklāstītos mērķus. Lai izpildītu šajā direktīvā izklāstītās piekļūstamības prasības ar atbildēšanu uz ārkārtas paziņojumiem lietotājiem ar invaliditāti, dalībvalstīm kā alternatīvai vajadzētu būt iespējai noteikt trešo personu teksta pārlūkprogrammas pakalpojumu sniedzēju, ko personas ar invaliditāti var izmantot saziņai ar ārkārtas izsaukumu centrāli līdz brīdim, kad ārkārtas izsaukumu centrāles ir spējīgas izmantot elektronisko sakaru pakalpojumus ar interneta protokoliem, lai nodrošinātu piekļūstamību atbildēšanai uz ārkārtas gadījuma saziņu. Jebkurā gadījumā šīs direktīvas pienākumi nebūtu jāsaprot kā tādi, kas ierobežo vai padara vājākus pienākumus galalietotāju ar invaliditāti labā, tostarp līdzvērtīgu piekļuvei elektronisko sakaru pakalpojumiem un neatliekamās palīdzības dienestiem, kā arī tos piekļūstamības pienākumus, kuri izklāstīti Direktīvā (ES) 2018/1972.
- (46) Direktīvā (ES) 2016/2102 ir noteiktas piekļūstamības prasības publiskā sektora struktūru tīmekļvietnēm un mobilajām lietotnēm un citiem saistītiem aspektiem, jo īpaši prasības saistībā ar attiecīgo tīmekļvietņu un mobilo lietotņu atbilstību. Tomēr minētajā direktīvā ir iekļauts konkrēts izņēmumu saraksts. Līdzīgi izņēmumi ir svarīgi šai direktīvai. Dažām darbībām, kuras notiek ar publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu palīdzību, piemēram, pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem vai e-komercijas pakalpojumiem, kas ietilpst šīs direktīvas darbības jomā, būtu jāatbilst arī šīs direktīvas piemērojamām piekļūstamības prasībām, lai nodrošinātu, ka produktu un pakalpojumu pārdošanai tiešsaistē neatkarīgi no tā, vai pārdevējs ir publiskais vai privātais uzņēmējs, var piekļūt personas ar invaliditāti. Šīs direktīvas piekļūstamības prasības būtu jāsaista ar Direktīvas (ES) 2016/2102 prasībām, neraugoties uz atšķirībām, piemēram, pārraudzības, ziņošanas un izpildes jomā.
- (47) Četri tīmekļvietņu un mobilo lietotņu piekļūstamības principi, kas izmantoti Direktīvā (ES) 2016/2102, ir šādi: uztveramība, kas nozīmē, ka informācijai un lietotāja saskarnes sastāvdaļām jābūt pasniedzamām lietotājiem tādā veidā, kādā viņi to var uztvert; izmantojamība, kas nozīmē, ka lietotāja saskarnes sastāvdaļām un navigācijai jābūt izmantojamām; saprotamība, kas nozīmē, ka informācijai un lietotāja saskarnes izmantošanai jābūt saprotamai; un robustums, kas nozīmē, ka saturam jābūt pietiekami robustam, lai dažādi lietotāju aģenti, tostarp palīgtechnoloģijas, to varētu ticami interpretēt. Minētie principi attiecas arī uz šo direktīvu.
- (48) Dalībvalstīm būtu jāveic visi atbilstīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad produkti un pakalpojumi, kas ietilpst šīs direktīvas darbības jomā, atbilst piemērojamām piekļūstamības prasībām, to brīva aprīte Savienībā netiek kavēta tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar piekļūstamības prasībām.
- (49) Dažkārt vienotas piekļūstamības prasības būvētai videi veicinātu ar to saistītu pakalpojumu brīvu aprīti un personu ar invaliditāti brīvu pārvietošanos. Tādēļ šai direktīvai dalībvalstīm būtu jānodrošina iespēja būvēto vidi, ko izmanto pakalpojumu sniegšanai, iekļaut šīs direktīvas darbības jomā, nodrošinot atbilstību III pielikumā izklāstītajām piekļūstamības prasībām.
- (50) Piekļūstamība būtu jāpanāk, sistemātiski likvidējot un novēršot šķēršļus, vēlams, izmantojot universālā dizaina vai "plašam lietotāju lokam paredzēto pakalpojumu un produktu izstrādes" pieeju, kas palīdz nodrošināt personām ar

invaliditāti piekļuvi tāpat kā citiem. Saskaņā ar konvenciju minētā pieeja nozīmē “tādu produktu, vides, programmu un pakalpojumu dizainu, kurus, cik vien iespējams, visi cilvēki var izmantot bez pielāgošanas vai īpaša dizaina nepieciešamības”. Saskaņā ar konvenciju “universālais dizains” neizslēdz arī konkrētām personu ar invaliditāti grupām paredzētas palīgierīces, ja tās ir nepieciešamas. Turklāt pieklūstamībai būtu jāietver arī tas, ka tiek nodrošināti saprātīgi pielāgojumi, ja tas prasīts Savienības vai valsts tiesību aktos. Pieklūstamība un universālais dizains būtu jāinterpretē saskaņā ar Personu ar invaliditāti tiesību komitejas izstrādāto Vispārējo komentāru Nr. 2(2014) par 9. pantu: Pieklūstamība.

- (51) Produkti un pakalpojumi, kuri ietilpst šīs direktīvas darbības jomā, nav automātiski ietilpstoši Padomes Direktīvas 93/42/EEK ⁽¹⁶⁾ darbības jomā. Tomēr dažas palīgtechnoloģijas, kuras ir medicīniskas ierīces, varētu ietilpt minētās direktīvas darbības jomā.
- (52) Lielāko daļu darbvietau Savienībā nodrošina MVU un mikrouzņēmumi. Tiem ir izšķiroša nozīme turpmākajā izaugsmē, bet tie ļoti bieži saskaras ar kavēkļiem un šķēršļiem produktu vai pakalpojumu izstrādē, jo īpaši pārrobežu kontekstā. Tādēļ ir jāatvieglo MVU un mikrouzņēmumu darbs, saskaņojot valstu noteikumus par pieklūstamību un vienlaikus saglabājot nepieciešamos aizsardzības pasākumus.
- (53) Lai mikrouzņēmumi un MVU gūtu labumu no šīs direktīvas, tiem ir patiesi jāizpilda Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK ⁽¹⁷⁾ prasības un attiecīgā judikatūra, kuras mērķis ir novērst šīs direktīvas noteikumu apiešanu.
- (54) Lai nodrošinātu Savienības tiesību aktu konsekveni, šīs direktīvas pamatā vajadzētu būt Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumam Nr. 768/2008/EK ⁽¹⁸⁾, jo tas attiecas uz produktiem, kam jau piemēro citus Savienības aktus, vienlaikus atzīstot šīs direktīvas pieklūstamības prasību īpatnības.
- (55) Visiem uzņēmējiem, kas ietilpst šīs direktīvas darbības jomā un piedalās piegādes un izplatīšanas ķēdē, būtu jānodrošina, ka tirgū tie dara pieejamus tikai tāds produktus, kas atbilst šai direktīvai. Tas pats būtu jāattiecinā uz uzņēmējiem, kas sniedz pakalpojumus. Jāparedz skaidra un samērīga pienākumu sadale atbilstīgi katra uzņēmēja lomai piegādes un izplatīšanas procesā.
- (56) Lai nodrošinātu augstu pieklūstamības aizsardzības līmeni un garantētu taisnīgu konkurenci Savienības tirgū, uzņēmējiem būtu jāatbild par produktu un pakalpojumu atbilstību saistībā ar viņu attiecīgo lomu piegādes ķēdē.
- (57) Šīs direktīvas pienākumiem būtu vienlīdz jāattiecas kā uz publiskā, tā arī uz privātā sektora uzņēmējiem.
- (58) Tā kā ražotājs sīki pārzina projektēšanas un ražošanas procesu, tas vislabāk var veikt pilnu atbilstības novērtēšanu. Kamēr atbildība par produktu atbilstību paliek ražotāja ziņā, tirgus uzraudzības iestādēm vajadzētu būt izšķirošai lomai, pārbaudot, vai produkti, kas darīti pieejami Savienībā, ir ražoti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.
- (59) Importētājiem un izplatītājiem būtu jāiesaistās tirgus uzraudzības uzdevumos, ko veic valsts iestādes, un tiem būtu aktīvi jāpiedalās, sniedzot kompetentajām iestādēm visu vajadzīgo informāciju par attiecīgo produktu.
- (60) Importētājiem būtu jānodrošina, lai produkti no trešām valstīm, kuri nonāk Savienības tirgū, atbilstu šai direktīvai un jo īpaši lai ražotāji attiecībā uz minētajiem produktiem būtu veikuši attiecīgas atbilstības novērtēšanas procedūras.
- (61) Laižot produktu tirgū, importētājiem uz produkta būtu jānorāda savs nosaukums, reģistrētais nosaukums vai reģistrētā preču zīme un adrese, kurā ar tiem var sazināties.

⁽¹⁶⁾ Padomes Direktīva 93/42/EEK (1993. gada 14. jūnijs) par medicīnas ierīcēm (OV L 169, 12.7.1993., 1. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 768/2008/EK (2008. gada 9. jūlijs) par produktu tirdzniecības vienotu sistēmu un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 93/465/EEK (OV L 218, 13.8.2008., 82. lpp.).

- (62) Izplatītājiem būtu jānodrošina, lai to rīcība ar produktu negatīvi neietekmē produkta atbilstību šīs direktīvas pieklūstamības prasībām.
- (63) Ikviens uzņēmējs, kurš vai nu laiž tirgū kādu produktu ar savu vārdu vai preču zīmi, vai izmaina produktu, kas jau ir laists tirgū tā, ka izmaiņas varētu ietekmēt atbilstību piemērojamām prasībām, būtu jāuzskata par ražotāju, un tam būtu jāuzņemas ražotāja pienākumi.
- (64) Proporcionalitātes apsvērumu dēļ pieklūstamības prasības būtu jāpiemēro tikai tiktāl, ciktāl tās attiecīgajam uzņēmējam nerada nesamērīgu slogu vai tiktāl, ciktāl tās neprasa veikt tādas produktu un pakalpojumu nozīmīgus pārveidojumus, kuru rezultātā tie tiktu būtiski mainīti atbilstoši šai direktīvai. Tomēr būtu jāievieš kontroles mehānismi, lai pārbaudītu, vai pieklūstamības prasību piemērojamības izņēmumi ir pamatoti.
- (65) Direktīvā būtu jāievēro princips “vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem” un būtu jāņem vērā administratīvais slogs, ar ko saskaras MVU. Tā vietā, lai minētajiem uzņēmumiem paredzētu vispārīgus izņēmumus un atkāpes, direktīvā būtu jāparedz uzņēmējiem atviegloti noteikumi attiecībā uz atbilstības novērtēšanu un būtu jānosaka drošības klauzulas. Līdz ar to, kad tiek izstrādāti noteikumi piemērotāko atbilstības novērtēšanas procedūru izvēlei un īstenošanai, būtu jāņem vērā MVU stāvoklis, un pienākumi novērtēt pieklūstamības prasību atbilstību būtu jānosaka tādā apmērā, kādā tie nerada nesamērīgu slogu MVU. Turklāt tirgus uzraudzības iestādēm būtu jārīkojas samērīgā veidā atbilstīgi uzņēmumu lielumam un tam, vai tie ražo nelielu sēriju vai individuālus produktus, neradot nevajadzīgus šķēršļus MVU un neapdraudot sabiedrības interešu aizsardzību.
- (66) Izņēmuma gadījumos, ja atbilstība šīs direktīvas pieklūstamības prasībām uzņēmējiem radītu nesamērīgu slogu, tiem vajadzētu būt pienākumam izpildīt minētās prasības tikai tiktāl, ciktāl tās rada nesamērīgu slogu. Šādos pienācīgi pamatotos gadījumos uzņēmējam nebūtu realistiskas iespējas pilnībā piemērot vienu vai vairākas šīs direktīvas pieklūstamības prasības. Tomēr uzņēmējam šīs direktīvas darbības jomā esošs pakalpojums vai produkts būtu jādara, cik vien iespējams, pieklūstams, piemērojot minētās prasības, ciktāl tās nerada nesamērīgu slogu. Tās pieklūstamības prasības, kuras uzņēmējs neuzskata par tādām, kas tam rada nesamērīgu slogu, būtu pilnībā jāpiemēro. Izņēmumiem, kas paredz to, ka radītā nesamērīgā sloga dēļ netiek izpildīta viena vai vairākas pieklūstamības prasības, nevajadzētu pārsniegt to, kas katrā atsevišķā gadījumā ir absolūti nepieciešams, lai ierobežotu minēto slogu attiecībā uz konkrētu produktu vai pakalpojumu. Pasākumi, kas radītu nesamērīgu slogu, būtu jāsaprot kā pasākumi, ar kuriem uzņēmējam uzliktu papildu pārmērīgu organizatorisku vai finansiālu slogu, vienlaikus ņemot vērā iespējamo ieguvumu, ko šo pasākumu rezultātā gūtu personas ar invaliditāti saskaņā ar šajā direktīvā minētajiem kritērijiem. Uz šo apsvērumu pamata būtu jānosaka kritēriji, lai gan uzņēmēji, gan attiecīgās iestādes varētu salīdzināt dažādas situācijas un sistemātiski novērtēt, vai pastāv nesamērīgs slogs. Kad tiek izvērtēts, kādā mērā pieklūstamības prasības nevar izpildīt tāpēc, ka tās radītu nesamērīgu slogu, būtu jāņem vērā tikai legītīmi elementi. Prioritātes, laika vai zināšanu trūkums nebūtu jāuzskata par legītīmu iemeslu.
- (67) Nesamērīga sloga vispārējais novērtējums būtu jāveic, izmantojot VI pielikumā izklāstītos kritērijus. Nesamērīga sloga novērtējums uzņēmējam būtu jādokumentē, ņemot vērā attiecīgos kritērijus. Pakalpojumu sniedzējiem vismaz ik pēc pieciem gadiem būtu jāatjauno nesamērīga sloga novērtējums.
- (68) Uzņēmējam būtu jāinformē attiecīgās iestādes, ka tas ir balstījies uz šīs direktīvas noteikumiem, kas saistīti ar būtiskām izmaiņām un/vai nesamērīgu slogu. Tikai pēc attiecīgo iestāžu pieprasījuma uzņēmējam būtu jāiesniedz novērtējuma kopija, kurā paskaidro, kāpēc tā produkts vai pakalpojums nav pilnībā pieklūstams, un sniedz pierādījumus par nesamērīgu slogu vai būtiskām izmaiņām, vai abiem aspektiem.
- (69) Ja, pamatojoties uz prasīto novērtējumu, pakalpojumu sniedzējs secina, ka prasība, lai visi pašapkalpošanās termināļi, ko izmanto to pakalpojumu sniegšanai, uz kuriem attiecas šī direktīva, atbilst šīs direktīvas pieklūstamības prasībām, radītu nesamērīgu slogu, pakalpojumu sniedzējam tomēr minētās prasības būtu jāpiemēro, ciktāl tās tam nerada šādu nesamērīgu slogu. Attiecīgi pakalpojumu sniedzējiem būtu jāizvērtē apmērs, kādā ierobežots visu pašapkalpošanās termināļu pieklūstamības līmenis vai ierobežots skaits pilnībā pieklūstamu pašapkalpošanās termināļu tiem ļautu izvairīties no nesamērīga sloga, kas pretējā gadījumā tiem tiktu radīts, un būtu jāprasa, lai tie šīs direktīvas pieklūstamības prasības izpildītu tikai minētajā apmērā.

- (70) Mikrouzņēmumus no visiem pārējiem uzņēmumiem atšķir to ierobežotie cilvēkresursi, gada apgrozījums vai gada bilance. Tāpēc kopumā pieklūstamības prasību ievērošanas slogs mikrouzņēmumiem prasa lielāku finanšu resursu un cilvēkresursu daļu nekā citiem uzņēmumiem un pastāv lielāka iespēja, ka tas rada nesamērīgu izmaksu daļu. Būtisku daļu no mikrouzņēmumu izmaksām veido izdevumi par tādas dokumentācijas un uzskaites sastādīšanu un uzturēšanu, ar ko tiek pierādīta dažādo Savienības tiesību aktos izklāstīto prasību ievērošana. Visiem uzņēmējiem, uz kuriem attiecas šī direktīva, vajadzētu būt spējīgiem novērtēt šīs direktīvas pieklūstamības prasību ievērošanas samērīgumu un tās būtu jāievēro tikai tiktāl, ciktāl tās nav nesamērīgas, taču prasīt šādu novērtējumu no mikrouzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus, pats par sevi būtu nesamērīgs slogs. Tādēļ šīs direktīvas prasībām un pienākumiem nebūtu jāattiecas uz mikrouzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus šīs direktīvas darbības jomā.
- (71) Lai mazinātu administratīvo slogu, mikrouzņēmumiem, kuri nodarbojas ar produktiem, kas ir šīs direktīvas darbības jomā, šīs direktīvas prasībām un pienākumiem vajadzētu būt vieglākiem.
- (72) Daži mikrouzņēmumi ir atbrīvoti no šīs direktīvas pienākumiem, taču visi mikrouzņēmumi būtu jānodrošina ražot, importēt vai izplatīt produktus un sniegt pakalpojumus, kas atbilst šīs direktīvas pieklūstamības prasībām, lai palielinātu šo uzņēmumu konkurētspēju, kā arī izaugsmes potenciālu iekšējā tirgū. Tādēļ dalībvalstīm būtu jānodrošina mikrouzņēmumiem pamatnostādnes un instrumenti, ar ko atvieglo to valsts pasākumu piemērošanu, ar kuriem transponē šo direktīvu.
- (73) Visiem uzņēmējiem, produktus laižot tirgū vai darot tos pieejamus tirgū, vai sniedzot pakalpojumus tirgū, būtu jārikojas atbildīgi un pilnīgā saskaņā ar piemērojamām tiesību aktu prasībām.
- (74) Lai būtu vieglāk novērtēt atbilstību piemērojamām pieklūstamības prasībām, ir jāparedz tādu produktu un pakalpojumu atbilstības prezumpcija, kuri atbilst brīvprātīgiem saskaņotajiem standartiem, kas pieņemti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1025/2012⁽¹⁹⁾ ar mērķi izstrādāt detalizētas minēto prasību tehniskās specifikācijas. Komisija attiecībā uz pieklūstamību jau ir iesniegusi vairākus standartizācijas pieprasījumus Eiropas standartizācijas organizācijām, piemēram, standartizācijas pilnvarojumus M/376, M/473 un M/420, kas būtu svarīgi saskaņoto standartu sagatavošanai.
- (75) Regulā (ES) Nr. 1025/2012 ir paredzēta procedūra oficiālu iebildumu izteikšanai pret saskaņotajiem standartiem, ko uzskata par neatbilstošiem šīs direktīvas prasībām.
- (76) Eiropas standartiem vajadzētu būt vērstiem uz tirgu, tajos būtu jāņem vērā sabiedrības intereses, kā arī politikas mērķi, kas skaidri minēti Komisijas pieprasījumā vienai vai vairākām Eiropas standartizācijas organizācijām izstrādāt saskaņotus standartus, un tiem būtu jābalstās uz konsensu. Ja saskaņotu standartu nav, bet tie ir nepieciešami iekšējā tirgus saskaņošanas nolūkos, Komisijai vajadzētu būt iespējai dažos gadījumos pieņemt īstenošanas aktus, kuros nosaka tehniskās specifikācijas šīs direktīvas pieklūstamības prasībām. Tehniskās specifikācijas būtu jāizmanto tikai šādos gadījumos. Komisijai vajadzētu būt iespējai pieņemt tehniskās specifikācijas, piemēram, tad, ja standartizācijas process ir bloķēts tādēļ, ka starp ieinteresētajām personām nav konsensa, vai ja saskaņota standarta noteikšana nepamatoti kavējas, piemēram, tāpēc, ka nav sasniegta prasītā kvalitāte. Komisijai būtu jāparedz pietiekams laiks starp brīdi, kad tiek pieņemts pieprasījums vienai vai vairākām Eiropas standartizācijas organizācijām izstrādāt saskaņotus standartus, un brīdi, kad tiek pieņemta ar to pašu pieklūstamības prasību saistīta tehniskā specifikācija. Komisijai nevajadzētu būt iespējai pieņemt tehnisko specifikāciju, ja tā pirms tam nav mēģinājusi panākt pieklūstamības prasību paredzēšanu Eiropas standartizācijas sistēmā, izņemot, ja Komisija var apliecināt, ka tehniskajās specifikācijās tiek ievērotas prasības, kas noteiktas Regulas (ES) Nr. 1025/2012 II pielikumā.
- (77) Lai visefektīvāk izveidotu saskaņotus standartus un tehniskās specifikācijas, kas atbilst šīs direktīvas produktu un pakalpojumu pieklūstamības prasībām, Komisijai, ja iespējams, attiecīgajā procesā būtu jāiesaista Eiropas personu ar invaliditāti jumta organizācijas un visas citas attiecīgās ieinteresētās personas.

⁽¹⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1025/2012 (2012. gada 25. oktobris) par Eiropas standartizāciju, ar ko groza Padomes Direktīvas 89/686/EEK un 93/15/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/9/EK, 94/25/EK, 95/16/EK, 97/23/EK, 98/34/EK, 2004/22/EK, 2007/23/EK, 2009/23/EK un 2009/105/EK, un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 87/95/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1673/2006/EK (OV L 316, 14.11.2012., 12. lpp.).

- (78) Lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi informācijai tirgus uzraudzības nolūkā, informācija, kas vajadzīga, lai deklarētu atbilstību visiem piemērojamiem Savienības aktiem, būtu jādara pieejama vienotā ES atbilstības deklarācijā. Lai uzņēmējiem mazinātu administratīvo slogu, tiem vienotajā ES atbilstības deklarācijā vajadzētu būt iespējai ietvert visas attiecīgās atsevišķās atbilstības deklarācijas.
- (79) Šajā direktīvā produktu atbilstības novērtēšanai būtu jāizmanto iekšējā ražošanas kontrole (A modulis), kas izklāstīta Lēmuma Nr. 768/2008/EK II pielikumā, jo tā ļauj uzņēmējiem pierādīt un kompetentajām iestādēm nodrošināt, ka produkti, kas darīti pieejami tirgū, atbilst piekļūstamības prasībām, vienlaikus neradot nevajadzīgu slogu.
- (80) Veicot produktu tirgus uzraudzību un pārbaudot pakalpojumu atbilstību, iestādēm būtu arī jāpārbauda atbilstības novērtējumi, tostarp tas, vai ir veikts attiecīgais būtisko izmaiņu vai nesamērīga sloga novērtējums. Kad iestādes pilda savus pienākumus, tām tas būtu jādara arī sadarbībā ar personām ar invaliditāti un organizācijām, kuras pārstāv šīs personas un viņu intereses.
- (81) Attiecībā uz pakalpojumiem informācija, kas nepieciešama, lai novērtētu atbilstību šīs direktīvas piekļūstamības prasībām, būtu jāsniedz vispārīgajos noteikumos vai līdzvērtīgā dokumentā, neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/83/ES ⁽²⁰⁾.
- (82) CE zīme, kas liecina par produkta atbilstību šīs direktīvas piekļūstamības prasībām, ir redzamais visa atbilstības novērtēšanas procesa rezultāts plašā nozīmē. Šajā direktīvā būtu jāievēro vispārējie principi, kuri reglamentē CE zīmi un kuri noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 765/2008 ⁽²¹⁾, ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību. Papildus nāksmai klajā ar ES atbilstības deklarāciju, ražotājam izmaksu ziņā efektīvā veidā būtu jāinformē patērētāji par savu produktu piekļūstamību.
- (83) Saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 765/2008, uzliekot produktam CE zīmi, ražotājs apliecina, ka produkts atbilst visām piemērojamām piekļūstamības prasībām un ka ražotājs uzņemas par to pilnīgu atbildību.
- (84) Saskaņā ar Lēmumu Nr. 768/2008/EK dalībvalstis ir atbildīgas par stingras un efektīvas produktu tirgus uzraudzības nodrošināšanu savās teritorijās un tām būtu jāpiesūta savām tirgus uzraudzības iestādēm pietiekamas pilnvaras un resursi.
- (85) Dalībvalstīm būtu jāpārbauda pakalpojumu atbilstība šīs direktīvas prasībām un jāpārbauda ar neatbilstību saistītas sūdzības vai ziņojumi, lai nodrošinātu, ka tiek veikti korektīvi pasākumi.
- (86) Attiecīgos gadījumos Komisija, apspriežoties ar ieinteresētajām personām, varētu pieņemt nesaistošas pamatnostādnes, lai veicinātu koordināciju starp tirgus uzraudzības iestādēm un iestādēm, kuras ir atbildīgas par pakalpojumu atbilstības pārbaudīšanu. Komisijai un dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izstrādāt iniciatīvas, lai iestādes dalītos resursos un speciālajās zināšanās.
- (87) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai tirgus uzraudzības iestādes un iestādes, kuras ir atbildīgas par pakalpojumu atbilstības pārbaudīšanu, saskaņā ar VIII un IX nodaļu pārbaudītu uzņēmēju atbilstību VI pielikumā izklāstītajiem kritērijiem. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izraudzīties specializētu struktūru, kas pildītu šajā direktīvā paredzētos tirgus uzraudzības iestāžu vai to iestāžu pienākumus, kuras ir atbildīgas par pakalpojumu atbilstības pārbaudīšanu. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai nolemt, ka šādas specializētas struktūras kompetencei vajadzētu būt ierobežotai, aptverot tikai šīs direktīvas darbības jomu vai konkrētas tās daļas, neskarot dalībvalstu pienākumus saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 765/2008.

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp.).

⁽²¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 765/2008 (2008. gada 9. jūlijs), ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93 (OV L 218, 13.8.2008., 30. lpp.).

- (88) Būtu jāizveido drošības procedūra, kuru piemērotu tad, ja dalībvalstis nepiekrīt pasākumiem, ko veikusi kāda dalībvalsts, un saskaņā ar kuru ieinteresētās personas tiktu informētas par pasākumiem, ko paredzēts veikt attiecībā uz produktiem, kuri neatbilst šīs direktīvas pieklūstamības prasībām. Drošības procedūrai būtu jānodrošina iespēja tirgus uzraudzības iestādēm sadarbībā ar attiecīgajiem uzņēmējiem savlaicīgāk rīkoties attiecībā uz šādiem produktiem.
- (89) Ja dalībvalstis un Komisija vienojas par kādas dalībvalsts veikta pasākuma pamatotību, Komisijai turpmāk nebūtu jāiesaistās, izņemot gadījumus, kad neatbilstība var būt izskaidrojama ar nepilnībām saskaņotajā standartā vai tehniskajās specifikācijās.
- (90) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2014/24/ES⁽²²⁾ un 2014/25/ES⁽²³⁾ par publisko iepirkumu, kurās ir noteiktas procedūras publisko līgumu un metu konkursu iepirkumiem attiecībā uz konkrētām piegādēm (produktiem), pakalpojumiem un darbiem, ir noteikts, ka visiem iepirkumiem, kuri paredzēti lietošanai fiziskām personām – neatkarīgi no tā, vai tie paredzēti plašākai sabiedrībai vai līgumslēdzēja iestādes personālam –, tehniskās specifikācijas, izņemot pienācīgi pamatotos gadījumus, jānosaka tā, lai ņemtu vērā kritērijus par pieejamību personām ar invaliditāti vai projektēšanu visu lietotāju ērtībām. Turklāt minētajās direktīvās noteikts – ja ar Savienības tiesību aktu pieņem obligātas pieejamības prasības, tehniskajās specifikācijās jāietver atsauce uz šādiem standartiem, ciktāl ir runa par pieejamības kritērijiem personām ar invaliditāti vai projektēšanu visu lietotāju ērtībām. Šajā direktīvā būtu jānosaka obligātas pieklūstamības prasības produktiem un pakalpojumiem, uz kuriem tā attiecas. Produktiem un pakalpojumiem, kas neietilpst šīs direktīvas darbības jomā, šīs direktīvas pieklūstamības prasības nav saistošas. Tomēr minēto pieklūstamības prasību izmantošana ar mērķi izpildīt attiecīgos pienākumus, kas izklāstīti citos Savienības tiesību aktos, nevis šajā direktīvā, sekmētu pieklūstamības īstenošanu un palīdzētu nodrošināt juridisko noteiktību un tuvināt pieklūstamības prasības visā Savienībā. Nevajadzētu liegt iestādēm noteikt pieklūstamības prasības, kas pārsniedz šīs direktīvas I pielikumā izklāstītās pieklūstamības prasības.
- (91) Šai direktīvai nevajadzētu mainīt citos Savienības tiesību aktos paredzēto pieklūstamības noteikumu obligāto vai brīvprātīgo raksturu.
- (92) Šī direktīva būtu jāpiemēro tikai tādām iepirkuma procedūrām, kurās iepirkums izsludināts pēc šīs direktīvas piemērošanas dienas, vai, ja iepirkuma izsludināšana nav paredzēta, gadījumos, kad līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs iepirkuma procedūru ir uzsācis pēc šīs direktīvas piemērošanas dienas.
- (93) Lai nodrošinātu pareizu šīs direktīvas piemērošanu, būtu jādelegē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz to, lai sīkāk precizētu pieklūstamības prasības, kuras pēc savas būtības nevar radīt paredzēto ietekmi, ja tās nav sīkāk precizētas saistošos Savienības tiesību aktos; lai mainītu laikposmu, kurā uzņēmējiem jābūt spējīgiem noteikt jebkuru citu uzņēmēju, kurš tiem ir piegādājis produktu vai kuram tie ir piegādājuši produktu; un lai vēl sīkāk precizētu attiecīgos kritērijus, kas uzņēmējiem jāņem vērā, kad tie novērtē, vai atbilstība pieklūstamības prasībām radītu nesamērīgu slogu. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu⁽²⁴⁾. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (94) Lai nodrošinātu vienādu nosacījumus šīs direktīvas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras attiecībā uz tehniskajām specifikācijām. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011⁽²⁵⁾.

⁽²²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

⁽²³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp.).

⁽²⁴⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

- (95) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka pastāv atbilstīgi un iedarbīgi līdzekļi, ar kuriem nodrošina atbilstību šai direktīvai un tādēļ būtu jāizveido pienācīgi kontroles mehānismi, piemēram, *a posteriori* kontroles, ko veic tirgus uzraudzības iestādes, lai pārbaudītu, vai atbrīvojums no pieklūstamības prasību piemērošanas ir pamatots. Dalībvalstīm, izskatot ar pieklūstamību saistītas sūdzības, būtu jāievēro vispārējais labas pārvaldības princips un jo īpaši amatpersonu pienākums nodrošināt, lai lēmums par katru sūdzību tiktu pieņemts saprātīgā termiņā.
- (96) Lai sekmētu vienotu šīs direktīvas īstenošanu, Komisijai būtu jāizveido darba grupa, ko veidotu attiecīgās iestādes un ieinteresētās personas, ar mērķi atvieglot informācijas un paraugprakses apmaiņu un sniegtu padomus. Sadarbība starp iestādēm un attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp personām ar invaliditāti un organizācijām, kas tās pārstāv, būtu jāstiprina cita starpā tādēļ, lai panāktu saskaņotību šīs direktīvas noteikumu attiecībā uz pieklūstamības prasībām piemērošanā un lai pārraudzītu tās noteikumu par būtiskām izmaiņām un nesamērīgu slogu īstenošanu.
- (97) Ņemot vērā esošo tiesisko regulējumu attiecībā uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem jomās, uz kurām attiecas Direktīvas 2014/24/ES un 2014/25/ES, šīs direktīvas noteikumiem, kas saistīti ar izpildes nodrošināšanu un sankcijām, nevajadzētu būt piemērojamiem iepirkuma procedūrām, kurās jāievēro šajā direktīvā noteiktie pienākumi. Šāda izslēgšana neskar dalībvalstu pienākumus, kas izriet no Līgumiem, veikt visus pasākumus, kas ir nepieciešami, lai nodrošinātu Savienības tiesību aktu piemērošanu un efektivitāti.
- (98) Sankcijām būtu jāatbilst pārkāpumu raksturam un apstākļiem, lai uzņemēji tās neizmanto kā alternatīvu pienākumiem nodrošināt savu produktu vai pakalpojumu pieklūstamību.
- (99) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka saskaņā ar esošajiem Savienības tiesību aktiem ir izveidoti alternatīvi strīdu izšķiršanas mehānismi, kas dod iespēju jebkādu iespējamu neatbilstību šai direktīvai novērst pirms vērsšanās tiesā vai kompetentajās pārvaldes iestādēs.
- (100) Saskaņā ar dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem⁽²⁶⁾ dalībvalstis ir apņēmušās pamatotos gadījumos paziņojumam par transponēšanas pasākumiem pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.
- (101) Lai pakalpojumu sniedzējiem dotu pietiekamu laiku pielāgoties šīs direktīvas prasībām, ir jānosaka piecu gadu pārejas laiks pēc šīs direktīvas piemērošanas dienas, kura laikā pakalpojuma sniegšanai izmantotiem produktiem, kas laisti tirgū pirms minētās dienas, nav jāatbilst šīs direktīvas pieklūstamības prasībām, izņemot gadījumus, kad pārejas laikā pakalpojumu sniedzēji tos ir nomainījuši. Ņemot vērā pašapkalpošanās termināļu izmaksas un ilgo aprites ciklu, ir lietderīgi paredzēt, ka tad, ja pakalpojumu sniegšanā izmanto šādus termināļus, tos var turpināt izmantot līdz to ekonomiskā darbmuža beigām, ja vien tie minētajā laikposmā netiek nomainīti, bet ne ilgāk kā 20 gadus.
- (102) Šīs direktīvas pieklūstamības prasības būtu jāpiemēro produktiem, kas tirgū laisti – un pakalpojumiem, kas sniegti – pēc dienas, kurā piemēroti valsts pasākumi, ar ko transponē šo direktīvu, tostarp lietotiem produktiem, kas importēti no trešās valsts un laisti tirgū pēc minētās dienas.
- (103) Šajā direktīvā tiek respektētas pamattiesības un ievēroti principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ("Harta"). Ar šo direktīvu jo īpaši tiecas nodrošināt, lai pilnībā tiktu ievērotas personu ar invaliditāti tiesības izmantot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu viņu neatkarību, sociālo un profesionālo integrāciju un dalību sabiedrības dzīvē, un veicināt Hartas 21., 25. un 26. panta piemērošanu.
- (104) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi, proti, likvidēt šķēršļus konkrētu pieklūstamu produktu un pakalpojumu brīvai aprītei, lai veicinātu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, jo ir nepieciešama dažādu patlaban to attiecīgajās tiesību sistēmās pastāvošu noteikumu saskaņošana, bet to var labāk sasniegt Savienības līmenī, nosakot kopējas pieklūstamības prasības un noteikumus iekšējā tirgus darbībai, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai,

⁽²⁶⁾ OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

Vispārīgi noteikumi

1. pants

Priekšmets

Šīs direktīvas mērķis ir veicināt pienācīgu iekšējā tirgus darbību, tuvinot dalībvalstu normatīvos un administratīvos noteikumus attiecībā uz konkrētu produktu un pakalpojumu pieklūstamības prasībām, jo īpaši likvidējot un novēršot tādas šķēršļus šīs direktīvas aptvertu produktu un pakalpojumu brīvai aprītei, kuri rodas tādēļ, ka dalībvalstīs ir atšķirīgas pieklūstamības prasības.

2. pants

Darbības joma

1. Šo direktīvu piemēro šādiem produktiem, kas laisti tirgū pēc 2025. gada 28. jūnija:
 - a) patērētāju universāldatoru aparatūras sistēmām un operētājsistēmām, kas paredzētas minētajām aparatūras sistēmām;
 - b) šādiem pašapkalpošanās termināļiem:
 - i) maksājumu termināļiem;
 - ii) šādiem pašapkalpošanās termināļiem, kas paredzēti tādu pakalpojumu sniegšanai, uz kuriem attiecas šī direktīva:
 - bankomātiem,
 - biļešu automātiem,
 - reģistrācijas automātiem,
 - interaktīviem pašapkalpošanās termināļiem informācijas sniegšanai, izņemot termināļu, kas uzstādīti kā transportlīdzekļu, gaisa kuģu, kuģu vai ritošā sastāva integrētas daļas;
 - c) patērētāju galiekārtām ar interaktīvu datošanas spēju, ko izmanto elektronisko sakaru pakalpojumiem;
 - d) patērētāju galiekārtām ar interaktīvu datošanas spēju, ko izmanto, lai piekļūtu audiovizuālo mediju pakalpojumiem; un
 - e) e-lasītājiem.
2. Neskarot 32. pantu, šo direktīvu piemēro šādiem pakalpojumiem, ko patērētājiem sniedz pēc 2025. gada 28. jūnija:
 - a) elektronisko sakaru pakalpojumiem, izņemot pārsūtīšanas pakalpojumus, ko izmanto mašīnas-mašīnas pakalpojumu sniegšanai;
 - b) pakalpojumiem, kas nodrošina piekļuvi audiovizuālo mediju pakalpojumiem;
 - c) šādiem gaisa, autobusu, dzelzceļa un ūdensceļu pasažieru pārvadājumu pakalpojumu elementiem, izņemot pilsētu, piepilsētu un reģionālo pārvadājumu pakalpojumus, uz kuriem attiecas tikai v) punktā minētie elementi:
 - i) tīmekļvietnēm;
 - ii) uz mobilajām ierīcēm balstītiem pakalpojumiem, tostarp mobilajām lietotnēm;
 - iii) elektroniskām biļetēm un elektroniskās biļešu pārdošanas pakalpojumiem;
 - iv) pārvadājumu pakalpojumu informācijas, tostarp reāllaika ceļošanas informācijas, sniegšanai; attiecībā uz informācijas ekrāniem to piemēro tikai interaktīviem ekrāniem, kas atrodas Savienības teritorijā; un

v) interaktīviem pašapkalpošanās termināļiem, kas atrodas Savienības teritorijā, izņemot tos, kuri uzstādīti kā tādu transportlīdzekļu, gaisa kuģu, kuģu un ritošā sastāva integrētas daļas, ko izmanto, lai sniegtu jebkuru šādu pasažieru pārvadājumu pakalpojumu daļu;

d) patērētājiem paredzētiem banku pakalpojumiem;

e) e-grāmatām un tām paredzētai programmatūrai; un

f) e-komercijas pakalpojumiem.

3. Šo direktīvu piemēro atbildēšanai uz ārkārtas gadījuma saziņu uz vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības numuru "112".

4. Šo direktīvu nepiemēro šādam tīmekļa vietņu un mobilo lietotņu saturam:

a) iepriekš ierakstītiem mediju darbiem ar laika dimensiju, kas publicēti pirms 2025. gada 28. jūnija;

b) biroja datņu formātiem, kas publicēti pirms 2025. gada 28. jūnija;

c) tiešsaistes kartēm un kartogrāfijas pakalpojumiem, ja būtiska informācija tiek sniegta piekļūstamā digitālā formātā attiecībā uz kartēm, kas paredzētas izmantošanai navigācijā;

d) trešo personu saturam, kuru attiecīgais uzņēmums nedz finansē, nedz izstrādā, nedz kontrolē;

e) tādu tīmekļa vietņu un mobilo lietotņu saturam, ko var uzskatīt par arhīvu, kas nozīmē, ka tajās ir tikai saturs, kas nav atjaunināts vai rediģēts pēc 2025. gada 28. jūnija.

5. Šī direktīva neskar Direktīvu (ES) 2017/1564 un Regulu (ES) 2017/1563.

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "personas ar invaliditāti" ir personas, kurām ir ilgstoši fiziski, garīgi, intelektuāli vai maņu traucējumi, kas mijiedarbībā ar dažādiem šķēršļiem var apgrūtināt viņu pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē vienlīdzīgi ar citiem;
- 2) "produkts" ir ražošanas procesā radīta viela, preparāts vai prece, izņemot pārtiku, barību, dzīvus augus un dzīvniekus, cilvēku izcelsmes produktus un augu un dzīvnieku produktus, kuri ir tieši saistīti ar to turpmāku pavairošanu;
- 3) "pakalpojums" ir Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/123/EK ⁽²⁷⁾ 4. panta 1. punktā definētais pakalpojums;
- 4) "pakalpojuma sniedzējs" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas sniedz pakalpojumu Savienības tirgū vai piedāvā sniegt šādu pakalpojumu patērētājiem Savienībā;
- 5) "audiovizuālo mediju pakalpojumi" ir Direktīvas 2010/13/ES 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā definētie pakalpojumi;
- 6) "pakalpojumi, kas nodrošina piekļuvi audiovizuālo mediju pakalpojumiem" ir pakalpojumi, ko pārraida pa elektronisko sakaru tīkliem un ko izmanto, lai identificētu, izvēlētos un saņemtu informāciju par audiovizuālo mediju pakalpojumiem un lai tos skatītos, un jebkādi sniegti elementi, piemēram, subtitri nedzirdīgām un vārdzirdīgām personām, audioapraksti, ierunāti subtitri un tulkojumi zīmju valodā, kas izriet no tādu pasākumu īstenošanas, ar kuriem nodrošina pakalpojumu piekļūstamību, kā minēts Direktīvas 2010/13/ES 7. pantā; un ietver elektroniskus raidījumu aprakstus (ERA);
- 7) "patērētāju galiekārtas ar interaktīvu datošanas spēju, ko izmanto, lai piekļūtu audiovizuālo mediju pakalpojumiem," ir jebkura iekārta, kuras galvenais nolūks ir nodrošināt piekļuvi audiovizuālo mediju pakalpojumiem;

⁽²⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV L 376, 27.12.2006., 36. lpp.).

- 8) “elektronisko sakaru pakalpojums” ir Direktīvas (ES) 2018/1972 2. panta 4) punktā definētais elektronisko sakaru pakalpojums;
- 9) “vispusīgās sarunas pakalpojums” ir Direktīvas (ES) 2018/1972 2. panta 35) punktā definētais vispusīgās sarunas pakalpojums;
- 10) “ārkārtas izsaukumu centrāle” jeb “ĀIC” ir Direktīvas (ES) 2018/1972 2. panta 36) punktā definētā ārkārtas izsaukumu centrāle jeb ĀIC;
- 11) “vispiemērotākā ĀIC” ir Direktīvas (ES) 2018/1972 2. panta 37) punktā definētā vispiemērotākā ĀIC;
- 12) “ārkārtas gadījuma saziņa” ir Direktīvas (ES) 2018/1972 2. panta 38) punktā definētā ārkārtas gadījuma saziņa;
- 13) “neatliekamās palīdzības dienests” ir Direktīvas (ES) 2018/1972 2. panta 39) punktā definētais neatliekamās palīdzības dienests;
- 14) “reāllaika teksts” ir tekstveida saruna starp diviem punktiem vai vairākpunktu konferencē, kad ievadīto tekstu nosūta tā, ka lietotājs komunikāciju uztvertu kā nepārtrauktu, kas notiek, pārraidot rakstzīmes to rakstīšanas laikā;
- 15) “darīt pieejamu tirgū” nozīmē par samaksu vai bez maksas piegādāt produktu izplatīšanai, patēriņam vai izmantošanai Savienības tirgū, veicot komercdarbību;
- 16) “laist tirgū” nozīmē produktu pirmo reizi darīt pieejamu Savienības tirgū;
- 17) “ražotājs” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas ražo kādu produktu vai liek produktu izveidot vai ražot, un tirgo minēto produktu ar savu vārdu vai preču zīmi;
- 18) “pilnvarots pārstāvis” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā un kas ir saņēmusi rakstisku ražotāja pilnvarojumu rīkoties tā vārdā attiecībā uz konkrētiem uzdevumiem;
- 19) “importētājs” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā un laiž Savienības tirgū kādas trešās valsts produktu;
- 20) “izplatītājs” ir jebkura tāda fiziska vai juridiska persona piegādes ķēdē, kas nav ražotājs vai importētājs un kas dara produktu pieejamu tirgū;
- 21) “uzņēmējs” ir ražotājs, pilnvarotais pārstāvis, importētājs, izplatītājs vai pakalpojuma sniedzējs;
- 22) “patērētājs” ir jebkura fiziska persona, kas nolūkos, kuri nav saistīti ar tās komercdarbību, darījumdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju, iegādājas attiecīgo produktu vai ir attiecīgā pakalpojuma saņēmējs;
- 23) “mikrouzņēmums” ir uzņēmums, kurā nodarbina mazāk nekā 10 personu un kura gada apgrozījums nepārsniedz 2 miljonus EUR vai gada bilances kopsumma nepārsniedz 2 miljonus EUR;
- 24) “mazie un vidējie uzņēmumi” vai “MVU” ir uzņēmumi, kuros nodarbina mazāk nekā 250 personu un kuru gada apgrozījums nepārsniedz 50 miljonus EUR vai gada bilances kopsumma nepārsniedz 43 miljonus EUR, bet pie kuriem nepieder mikrouzņēmumi;
- 25) “saskaņotais standarts” ir saskaņotais standarts, kas definēts Regulas (ES) Nr. 1025/2012 2. panta 1) punkta c) apakšpunktā;
- 26) “tehniskā specifikācija” ir tehniskā specifikācija, kura definēta Regulas (ES) Nr. 1025/2012 2. panta 4) punktā un ar kuras palīdzību var nodrošināt atbilstību produktam vai pakalpojumam piemērojamām piekļūstamības prasībām;
- 27) “izņemšana” ir jebkurš pasākums, kura mērķis ir novērst, ka produkts, kas atrodas piegādes ķēdē, tiek darīts pieejams tirgū;

- 28) “patērētājiem paredzēti banku pakalpojumi” ir šādu banku un finanšu pakalpojumu sniegšana patērētājiem:
- a) kredītligumi, uz ko attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/48/EK ⁽²⁸⁾ vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/17/ES ⁽²⁹⁾;
 - b) pakalpojumi, kas definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/65/ES ⁽³⁰⁾ I pielikuma A iedaļas 1., 2., 4. un 5. punktā un B iedaļas 1., 2., 4. un 5. punktā;
 - c) maksājumu pakalpojumi, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2366 ⁽³¹⁾ 4. panta 3) punktā;
 - d) ar maksājumu kontiem saistīti pakalpojumi, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/92/ES ⁽³²⁾ 2. panta 6. punktā; un
 - e) elektroniskā nauda, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/110/EK ⁽³³⁾ 2. panta 2. punktā;
- 29) “maksājumu terminālis” ir iekārta, kuras galvenais nolūks ir ļaut veikt maksājumus, izmantojot maksājumu instrumentus, kas definēti Direktīvas (ES) 2015/2366 4. panta 14. punktā, fiziskā tirdzniecības vietā, bet ne virtuālā vidē;
- 30) “e-komercijas pakalpojumi” ir pakalpojumi, ko sniedz attālināti, izmantojot tīmekļvietnes un uz mobilajām ierīcēm balstītus pakalpojumus, ar elektroniskiem līdzekļiem un pēc klienta individuāla pieprasījuma, ar mērķi noslēgt patērētāju līgumu;
- 31) “pasažieru gaisa pārvadājumu pakalpojumi” ir komerciāli gaisa pārvadājumu pakalpojumi pasažieriem, kā definēts Regulas (EK) Nr. 1107/2006 2. panta l) punktā, tiem dodoties prom no lidostas, esot lidostā tranzītā vai ierodoties lidostā, ja lidosta atrodas kādas dalībvalsts teritorijā, tostarp lidojumus no lidostas, kas atrodas kādā trešā valstī, uz lidostu kādas dalībvalsts teritorijā, ja pakalpojuma operators ir Savienības gaisa pārvadātājs;
- 32) “autobusu pasažieru pārvadājumu pakalpojumi” ir pakalpojumi, uz ko attiecas Regulas (ES) Nr. 181/2011 2. panta 1. un 2. punkts;
- 33) “dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumi” ir visi dzelzceļa pasažieru pakalpojumi, kas minēti Regulas (EK) Nr. 1371/2007 2. panta 1. punktā, izņemot pakalpojumus, kas minēti tās 2. panta 2. punktā;
- 34) “ūdensceļu pasažieru pārvadājumu pakalpojumi” ir pasažieru pakalpojumi, uz ko attiecas Regulas (ES) Nr. 1177/2010 2. panta 1. punkts, izņemot pakalpojumus, kas minēti minētās regulas 2. panta 2. punktā;
- 35) “pilsētas un piepilsētas pārvadājumu pakalpojumi” ir pilsētas un piepilsētas pakalpojumi, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/34/ES ⁽³⁴⁾ 3. panta 6. punktā; bet šajā direktīvā tie ietver tikai šādus transporta veidus: dzelzceļš, autobuss, metro, tramvajs un trolejbuss;

⁽²⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītligumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK (OV L 133, 22.5.2008., 66. lpp.).

⁽²⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/17/ES (2014. gada 4. februāris) par patērētāju kredītligumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (OV L 60, 28.2.2014., 34. lpp.).

⁽³⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/EK un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.).

⁽³¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (OV L 337, 23.12.2015., 35. lpp.).

⁽³²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/92/ES (2014. gada 23. jūlijs) par maksājumu kontu tarifu salīdzināmību, maksājumu kontu maiņu un piekļuvi maksājumu kontiem ar pamatfunkcijām (OV L 257, 28.8.2014., 214. lpp.).

⁽³³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/110/EK (2009. gada 16. septembris) par elektroniskās naudas iestāžu darbības sākšanu, veikšanu un konsultatīvu uzraudzību, par grozījumiem Direktīvā 2005/60/EK un Direktīvā 2006/48/EK un par Direktīvas 2000/46/EK atcelšanu (OV L 267, 10.10.2009., 7. lpp.).

⁽³⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/34/ES (2012. gada 21. novembris), ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu (OV L 343, 14.12.2012., 32. lpp.).

- 36) "reģionālie pārvadājumu pakalpojumi" ir reģionālie pakalpojumi, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/34/ES 3. panta 7. punktā; bet šajā direktīvā tie ietver tikai šādus transporta veidus: dzelzceļš, autobuss, metro, tramvajs un trolejbuss;
- 37) "palīgtehnoloģija" ir jebkurš priekšmets, aprīkojums, pakalpojumu vai produktu sistēma, tostarp programmatūra, ko izmanto, lai palielinātu, saglabātu, aizstātu vai uzlabotu personu ar invaliditāti funkcionālās spējas vai lai mazinātu un kompensētu traucējumus, aktivitātes ierobežojumus vai dalības ierobežojumus;
- 38) "operētājsistēma" ir programmatūra, kas *inter alia* uztur saskarni ar perifēro aparāturu, plāno uzdevumus, iedala atmiņu un nodrošina standarta saskarni lietotājam, kad nedarbojas neviena lietojumprogramma, tostarp grafisko lietotāja saskarni, neatkarīgi no tā, vai šāda programmatūra ir patērētāju universāldatoru aparātūras sastāvdaļa vai savrupa programmatūra, kas paredzēta izmantošanai patērētāju universāldatoru aparātūrā, izņemot operētājsistēmas ielādētāju, ievadizvades pamatsistēmu vai citu aparātprogrammatūru, kas nepieciešama palaišanas laikā vai tad, kad tiek instalēta operētājsistēma;
- 39) "patērētāju universāldatoru aparātūras sistēma" ir aparātūras komplekts, kas veido vienu veselu datoru, ko raksturo tā daudzfunkcionalitāte, tā spēja ar piemērotas programmatūras palīdzību veikt visbiežāk sastopamos datu uzdevumus, kuri vajadzīgi patērētājiem, un kas ir paredzēts patērētāju lietošanai, tostarp personālos datorus, jo īpaši galddatorus, piezīmjdatorus, viedtālrunus un planšetdatorus;
- 40) "interaktīva datu apmaiņas spēja" ir funkcionalitāte, kas nodrošina cilvēka un ierīces mijiedarbību, ļaujot apstrādāt un pārraidīt datus, balsi vai video, vai jebkura to kombinācija;
- 41) "e-grāmata un tai paredzēta programmatūra" ir pakalpojums, kas ietver tādu digitālo datņu nodrošināšanu, ar ko piegādā grāmatas elektronisku versiju, kurai var piekļūt un kuru var pārskatīt, lasīt un izmantot, un programmatūru, tostarp uz mobilajām ierīcēm balstītus pakalpojumus, tostarp mobilās lietotnes, kas paredzētas, lai piekļūtu minētajām digitālajām datnēm un lai tās pārskatītu, lasītu un izmantotu, un tas neietver programmatūru, uz ko attiecas definīcija 42) punktā;
- 42) "e-lasītājs" ir specializēta ierīce, kas ietver gan aparāturu, gan programmatūru un ko izmanto, lai piekļūtu e-grāmatu datnēm, tās pārskatītu, lasītu un izmantotu;
- 43) "elektroniskās biļetes" ir jebkāda sistēma, kurā tiesības uz pārvadājumu tiek nevis drukātas uz papīra biļetes, bet gan vienreizēju vai daudzkreizēju braukšanas biļešu, braukšanas abonementu vai braukšanas kredīta veidā tiek elektroniski glabātas fiziskā braukšanas kartē vai citā ierīcē;
- 44) "elektroniskas biļešu pārdošanas pakalpojumi" ir jebkāda sistēma, kurā, izmantojot ierīci ar interaktīvu datu apmaiņas spēju, pasažieru pārvadājumu biļetes tiek iegādātas cita starpā tiešsaistē un piegādātas pircējam elektroniskā formā, lai tās varētu izdrukāt papīra formā vai ceļošanas laikā parādīt, izmantojot mobilo ierīci ar interaktīvu datu apmaiņas spēju.

II NODAĻA

Piekļūstamības prasības un brīva aprīte

4. pants

Piekļūstamības prasības

1. Dalībvalstis saskaņā ar šā panta 2., 3. un 5. punktu un ievērojot 14. pantu nodrošina, ka uzņēmēji laiž tirgū vienīgi produktus un sniedz vienīgi pakalpojumus, kuri atbilst I pielikumā izklāstītajām piekļūstamības prasībām.

2. Visi produkti atbilst piekļūstamības prasībām, kas izklāstītas I pielikuma I iedaļā.

Visi produkti, izņemot pašapkalpošanās termināļus, atbilst I pielikuma II iedaļā izklāstītajām piekļūstamības prasībām.

3. Neskarot šā panta 5. punktu, visi pakalpojumi, izņemot pilsētas un piepilsētas pārvadājumu pakalpojumus un reģionālos pārvadājumu pakalpojumus, atbilst I pielikuma III iedaļā izklāstītajām piekļūstamības prasībām.

Neskarot šā panta 5. punktu, visi pakalpojumi atbilst I pielikuma IV iedaļā izklāstītajām piekļūstamības prasībām.

4. Dalībvalstis, ņemot vērā valsts apstākļus, var nolemt, ka būvētajai videi, ko izmanto to pakalpojumu klienti, uz kuriem attiecas šī direktīva, ir jāatbilst III pielikumā izklāstītajām piekļūstamības prasībām, lai to pēc iespējas vairāk izmantotu personas ar invaliditāti.
5. Mikrouzņēmumi, kas sniedz pakalpojumus, ir atbrīvoti no atbilstības nodrošināšanas šā panta 3. punktā minētajām piekļūstamības prasībām un no jebkādiem pienākumiem, kas saistīti ar atbilstību minētajām prasībām.
6. Dalībvalstis nodrošina mikrouzņēmumiem pamatnostādnes un instrumentus, lai atvieglotu to valsts pasākumu piemērošanu, ar kuriem transponē šo direktīvu. Dalībvalstis minētos instrumentus izstrādā, apspriežoties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām.
7. Dalībvalstis var informēt uzņēmējus par II pielikumā iekļautajiem indikatīviem tādu iespējamu risinājumu piemēriem, ar kuriem palīdz izpildīt I pielikumā noteiktās piekļūstamības prasības.
8. Dalībvalstis nodrošina, ka vispiemērotākās ĀIC atbildes uz ārkārtas gadījuma saziņu uz vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības numuru "112", veidā, kas ir vispiemērotākais valsts neatliekamās palīdzības sistēmu organizācijai, atbilst konkrētām piekļūstamības prasībām, kas izklāstītas I pielikuma V iedaļā.
9. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 26. pantu, lai papildinātu I pielikumu, sīkāk precizējot piekļūstamības prasības, kuras pēc savas būtības nevar radīt paredzēto ietekmi, ja tās sīkāk neprecizē saistošos Savienības tiesību aktos, piemēram, ar sadarbību saistītas prasības.

5. pants

Esošie Savienības tiesību akti pasažieru pārvadājumu jomā

Pakalpojumus, kuri atbilst prasībām par piekļūstamas informācijas un informācijas par piekļūstamību sniegšanu, kas noteiktas Regulās (EK) Nr. 261/2004, (EK) Nr. 1107/2006, (EK) Nr. 1371/2007, (ES) Nr. 1177/2010 un (ES) Nr. 181/2011 un attiecīgajos aktos, kuri pieņemti, pamatojoties uz Direktīvu 2008/57/EK, uzskata par atbilstīgiem attiecīgajām šīs direktīvas prasībām. Ja šajā direktīvā ir paredzētas prasības papildus tām prasībām, kas paredzētas minētajās regulās un aktos, papildu prasības piemēro pilnībā.

6. pants

Brīva aprīte

Dalībvalstis netraucē savā teritorijā darīt pieejamus tirgū produktus vai savā teritorijā sniegt pakalpojumus, kas atbilst šai direktīvai, tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar piekļūstamības prasībām.

III NODAĻA

To uzņēmēju pienākumi, kuri nodarbojas ar produktiem

7. pants

Ražotāju pienākumi

1. Laižot savus produktus tirgū, ražotāji nodrošina, ka produkti ir projektēti un ražoti saskaņā ar piemērojamām šīs direktīvas piekļūstamības prasībām.
 2. Ražotāji izstrādā tehnisko dokumentāciju saskaņā ar IV pielikumu un veic minētajā pielikumā izklāstīto atbilstības novērtēšanas procedūru vai nodrošina tās veikšanu.
- Ja ar minēto procedūru apliecina, ka produkts atbilst piemērojamām piekļūstamības prasībām, ražotāji sagatavo ES atbilstības deklarāciju un uzliek CE zīmi.
3. Ražotāji tehnisko dokumentāciju un ES atbilstības deklarāciju glabā piecus gadus pēc produkta laišanas tirgū.
 4. Ražotāji nodrošina, ka pastāv procedūras, ar kurām sērijveida ražošanā nodrošina pastāvīgu atbilstību šai direktīvai. Pienācīgi ņem vērā produkta dizaina vai īpašību izmaiņas un izmaiņas saskaņotajos standartos vai tehniskajās specifikācijās, atsaucoties uz kurām deklarēta produkta atbilstība.

5. Ražotāji nodrošina, ka uz to produktiem ir tipa, partijas vai sērijas numurs vai cits identifikācijas elements vai, ja produkta izmērs vai veids to neatļauj, ka vajadzīgā informācija ir sniegta uz iesaiņojuma vai produktam pievienotā dokumentā.

6. Ražotāji uz produkta norāda savu nosaukumu, reģistrēto nosaukumu vai reģistrēto preču zīmi un adresi, kur ar tiem var sazināties, vai, ja tas nav iespējams, to norāda uz iesaiņojuma vai produktam pievienotā dokumentā. Norādītajai adresei jābūt vienam kontaktpunktam, kuru izmantojot, var sazināties ar ražotāju. Kontaktinformācija ir galalietotājiem un tirgus uzraudzības iestādēm viegli saprotamā valodā.

7. Ražotāji nodrošina, ka produktam ir pievienotas instrukcijas un drošības informācija patērētājiem un citiem galalietotājiem viegli saprotamā valodā, kā noteikusi attiecīgā dalībvalsts. Šādas instrukcijas un informācija, kā arī jebkāds marķējums ir skaidrs, saprotams un viegli uztverams.

8. Ražotāji, kas uzskata vai kam ir iemesls uzskatīt, ka produkts, kuru tie ir laiduši tirgū, neatbilst šai direktīvai, nekavējoties veic korektīvos pasākumus, kas nepieciešami, lai panāktu minētā produkta atbilstību vai vajadzības gadījumā to izņemtu no tirgus. Turklāt, ja produkts neatbilst šīs direktīvas pieklūstamības prasībām, ražotāji nekavējoties par to informē valsts kompetentās iestādes tajās dalībvalstīs, kurās tie produktu darījuši pieejamu, norādot sīku informāciju, jo īpaši par neatbilstību un jebkuriem veiktajiem korektīvajiem pasākumiem. Šādos gadījumos ražotāji uztur reģistru ar piemērojamām pieklūstamības prasībām neatbilstošiem produktiem un ar tiem saistītajām sūdzībām.

9. Pēc valsts kompetentās iestādes pamatota pieprasījuma ražotāji minētajai iestādei viegli saprotamā valodā sniedz visu informāciju un dokumentāciju, kas nepieciešama, lai apliecinātu produkta atbilstību. Ražotāji pēc minētās iestādes pieprasījuma sadarbojas ar to jebkādos pasākumos, kurus veic, lai novērstu to produktu neatbilstību piemērojamām pieklūstamības prasībām, kurus tie laiduši tirgū, jo īpaši panākot produktu atbilstību piemērojamām pieklūstamības prasībām.

8. pants

Pilnvarotie pārstāvji

1. Ražotājs ar rakstisku pilnvaru var iecelt pilnvarotu pārstāvi. Pilnvarotā pārstāvja pilnvarās neietilpst 7. panta 1. punktā noteiktie pienākumi un tehniskās dokumentācijas izstrāde.

2. Pilnvarotais pārstāvis veic uzdevumus, kas noteikti no ražotāja saņemtajā pilnvarā. Ar pilnvaru ļauj pilnvarotajam pārstāvim veikt vismaz šādus pienākumus:

- a) glabāt piecus gadus ES atbilstības deklarāciju un tehnisko dokumentāciju, lai tā būtu pieejama tirgus uzraudzības iestādēm;
- b) pēc pamatota valsts kompetentās iestādes pieprasījuma sniegt minētajai iestādei visu informāciju un dokumentāciju, kas nepieciešama, lai apliecinātu produkta atbilstību;
- c) pēc valsts kompetento iestāžu pieprasījuma sadarboties ar tām jebkādos pasākumos, kurus veic, lai novērstu neatbilstību piemērojamām pieklūstamības prasībām produktiem, uz kuriem attiecas to pilnvaras.

9. pants

Importētāju pienākumi

1. Importētāji laiž tirgū tikai atbilstīgus produktus.

2. Pirms produkta laišanas tirgū importētāji pārliecinās, ka ražotājs ir veicis IV pielikumā noteikto atbilstības novērtēšanas procedūru. Tie nodrošina, ka ražotājs ir sagatavojis tehnisko dokumentāciju, kas prasīta minētajā pielikumā, ka produktam ir CE zīme, ka tam ir pievienoti vajadzīgie dokumenti un ka ražotājs ir nodrošinājis atbilstību 7. panta 5. un 6. punktā noteiktajām prasībām.

3. Ja importētājs uzskata vai tam ir iemesls uzskatīt, ka produkts neatbilst piemērojamām šīs direktīvas pieklūstamības prasībām, tas šo produktu nelaiž tirgū, kamēr nav panākta produkta atbilstība. Turklāt, ja produkts neatbilst piemērojamām pieklūstamības prasībām, importētājs par to informē ražotāju un tirgus uzraudzības iestādes.

4. Importētāji uz produkta norāda savu nosaukumu, reģistrēto nosaukumu vai reģistrēto preču zīmi un adresi, kur ar tiem var sazināties, vai, ja tas nav iespējams, to norāda uz iesaiņojuma vai produktam pievienotā dokumentā. Kontaktinformācija ir galalietotājiem un tirgus uzraudzības iestādēm viegli saprotamā valodā.

5. Importētāji nodrošina, ka produktam ir pievienotas instrukcijas un drošības informācija patērētājiem un citiem galalietotājiem viegli saprotamā valodā, kā noteikusi attiecīgā dalībvalsts.
6. Importētāji nodrošina, ka laikā, kad tie ir atbildīgi par produktu, tā uzglabāšanas vai pārvadāšanas apstākļi negatīvi neietekmē produkta atbilstību piemērojamām pieklūstamības prasībām.
7. Importētāji piecus gadus glabā ES atbilstības deklarācijas kopiju, lai tā būtu pieejama tirgus uzraudzības iestādēm, un nodrošina, lai minētajām iestādēm pēc pieprasījuma būtu pieejama tehniskā dokumentācija.
8. Importētāji, kas uzskata vai kam ir iemesls uzskatīt, ka produkts, kuru tie ir laiduši tirgū, neatbilst šai direktīvai, nekavējoties veic korektīvos pasākumus, kas nepieciešami, lai panāktu attiecīgā produkta atbilstību vai vajadzības gadījumā to izņemtu no tirgus. Turklāt, ja produkts neatbilst piemērojamām pieklūstamības prasībām, importētāji nekavējoties par to informē valsts kompetentās iestādes tajās dalībvalstīs, kurās tie produktu darījuši pieejamu, norādot sīku informāciju, jo īpaši par neatbilstību un jebkuriem veiktajiem korektīvajiem pasākumiem. Šādos gadījumos importētāji uztur reģistru ar piemērojamām pieklūstamības prasībām neatbilstošiem produktiem un ar tiem saistītajām sūdzībām.
9. Pēc valsts kompetentās iestādes pamatota pieprasījuma importētāji minētajai iestādei viegli saprotamā valodā sniedz visu informāciju un dokumentāciju, kas nepieciešama, lai apliecinātu produkta atbilstību. Importētāji pēc minētās iestādes pieprasījuma sadarbojas ar to jebkādos pasākumos, kurus veic, lai novērstu to produktu neatbilstību piemērojamām pieklūstamības prasībām, kurus tie laiduši tirgū.

10. pants

Izplatītāju pienākumi

1. Darot produktu pieejamu tirgū, izplatītāji rīkojas pienācīgi rūpīgi attiecībā uz šīs direktīvas prasībām.
2. Pirms produkts tiek darīts pieejams tirgū, izplatītāji pārlicinās, ka produktam ir CE zīme, ka tam ir pievienoti vajadzīgie dokumenti, instrukcijas un drošības informācija valodā, kas ir viegli saprotama patērētājiem un citiem galalietotājiem tajā dalībvalstī, kurā produkts tiks darīts pieejams tirgū, un ka ražotājs un importētājs ir nodrošinājis atbilstību attiecīgi 7. panta 5. un 6. punktā un 9. panta 4. punktā noteiktajām prasībām.
3. Ja izplatītājs uzskata vai tam ir iemesls uzskatīt, ka produkts neatbilst piemērojamām šīs direktīvas pieklūstamības prasībām, tas šo produktu nedrīkst pieejamu tirgū, kamēr nav panākta produkta atbilstība. Turklāt, ja produkts neatbilst piemērojamām pieklūstamības prasībām, izplatītājs par to informē ražotāju vai importētāju un tirgus uzraudzības iestādes.
4. Izplatītāji nodrošina, ka laikā, kad tie ir atbildīgi par produktu, tā uzglabāšanas un pārvadāšanas apstākļi negatīvi neietekmē produkta atbilstību piemērojamām pieklūstamības prasībām.
5. Izplatītāji, kas uzskata vai kam ir iemesls uzskatīt, ka produkts, kuru tie ir darījuši pieejamu tirgū, neatbilst šai direktīvai, pārlicinās, ka ir veikti korektīvie pasākumi, kas nepieciešami, lai panāktu produkta atbilstību vai vajadzības gadījumā to izņemtu no tirgus. Turklāt, ja produkts neatbilst piemērojamām pieklūstamības prasībām, izplatītāji nekavējoties par to informē valsts kompetentās iestādes tajās dalībvalstīs, kurās tie produktu darījuši pieejamu, norādot sīku informāciju, jo īpaši par neatbilstību un veiktajiem korektīvajiem pasākumiem.
6. Pēc valsts kompetentās iestādes pamatota pieprasījuma izplatītāji sniedz tai visu informāciju un dokumentāciju, kas nepieciešama, lai apliecinātu produkta atbilstību. Izplatītāji pēc minētās iestādes pieprasījuma sadarbojas ar to jebkādos pasākumos, kurus veic, lai novērstu neatbilstību piemērojamām pieklūstamības prasībām produktiem, kurus tie darījuši pieejamus tirgū.

11. pants

Gadījumi, kad ražotāju pienākumus piemēro importētājiem un izplatītājiem

Importētāju vai izplatītāju šīs direktīvas vajadzībām uzskata par ražotāju un tam ir tādi paši pienākumi kā ražotājam saskaņā ar 7. pantu, ja tas laiž tirgū kādu produktu ar savu vārdu vai preču zīmi vai izmaina jau tirgū laistu produktu tā, ka izmaiņas var ietekmēt atbilstību šīs direktīvas prasībām.

12. pants

To uzņēmēju identificēšana, kuri nodarbojas ar produktiem

1. Uzņēmēji, kas minēti 7.–10. pantā, tirgus uzraudzības iestādēm pēc pieprasījuma atklāj:
 - a) jebkuru citu uzņēmēju, kas tiem piegādājis produktu;
 - b) jebkuru citu uzņēmēju, kam tie piegādājuši produktu.
2. Uzņēmēji, kas minēti 7.–10. pantā, spēj sniegt šā panta 1. punktā minēto informāciju piecus gadus pēc tam, kad produkts tiem piegādāts, un piecus gadus pēc tam, kad tie ir piegādājuši produktu.
3. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 26. pantu, ar kuriem groza šo direktīvu, lai attiecībā uz konkrētiem produktiem mainītu šā panta 2. punktā minēto laikposmu. Minētais grozītais laikposms ir ilgāks nekā pieci gadi un ir samērīgs ar attiecīgā produkta ekonomiski lietderīgās lietošanas laiku.

IV NODAĻA

Pakalpojumu sniedzēju pienākumi

13. pants

Pakalpojumu sniedzēju pienākumi

1. Pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka tie izstrādā un sniedz pakalpojumus saskaņā ar šīs direktīvas pieklūstamības prasībām.
2. Pakalpojumu sniedzēji sagatavo vajadzīgo informāciju saskaņā ar V pielikumu un izskaidro, kā pakalpojumi atbilst piemērojamām pieklūstamības prasībām. Informāciju sabiedrībai dara pieejamu rakstiski un mutiski, tostarp veidā, kas ir pieklūstams personām ar invaliditāti. Pakalpojumu sniedzēji minēto informāciju glabā tik ilgi, kamēr vien pakalpojums darbojas.
3. Neskarot 32. pantu, pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka pastāv procedūras, lai pakalpojumu sniegšana saglabātos atbilstīga piemērojamām pieklūstamības prasībām. Pakalpojumu sniedzēji pienācīgi ņem vērā pakalpojuma sniegšanas īpašību izmaiņas, piemērojamo pieklūstamības prasību izmaiņas un izmaiņas saskaņotajos standartos vai tehniskajās specifikācijās, atsaucoties uz kurām deklarēta atbilstība pieklūstamības prasībām.
4. Neatbilstības gadījumā pakalpojumu sniedzēji veic korektīvos pasākumus, kas nepieciešami, lai panāktu pakalpojuma atbilstību piemērojamām pieklūstamības prasībām. Turklāt, ja pakalpojums neatbilst piemērojamām pieklūstamības prasībām, pakalpojumu sniedzēji par to nekavējoties informē valsts kompetentās iestādes tajās dalībvalstīs, kurās pakalpojums tiek sniegts, norādot sīku informāciju, jo īpaši par neatbilstību un visiem veiktajiem korektīvajiem pasākumiem.
5. Pēc kompetentās iestādes pamatota pieprasījuma pakalpojumu sniedzēji sniedz tai visu informāciju, kas nepieciešama, lai apliecinātu pakalpojuma atbilstību piemērojamām pieklūstamības prasībām. Pēc minētās iestādes pieprasījuma pakalpojumu sniedzēji sadarbojas ar to jebkādos pasākumos, kurus veic, lai panāktu pakalpojuma atbilstību minētajām prasībām.

V NODAĻA

Būtiskas produktu vai pakalpojumu izmaiņas un nesamērīgs slogs uzņēmējiem

14. pants

Būtiskas izmaiņas un nesamērīgs slogs

1. Direktīvas 4. pantā minētās pieklūstamības prasības piemēro tikai tādā mērā, kādā atbilstība:
 - a) neparedz nozīmīgus produkta vai pakalpojuma pārveidojumus, kuru rezultātā būtiski mainās tā pamatraksturs; un
 - b) tās rezultātā netiek radīts nesamērīgs slogs attiecīgajiem uzņēmējiem.
2. Uzņēmēji veic novērtējumu par to, vai atbilstība 4. pantā minētajām pieklūstamības prasībām ieviestu būtiskas izmaiņas vai, pamatojoties uz VI pielikumā izklāstītajiem attiecīgajiem kritērijiem, radītu nesamērīgu slogu, kā norādīts šā panta 1. punktā.

3. Uzņēmēji dokumentē 2. punktā minēto novērtējumu. Uzņēmēji visus attiecīgos rezultātus glabā piecus gadus, ko aprēķina no dienas, kad attiecīgi produkts pēdējo reizi darīts pieejams tirgū vai kad pakalpojums ticis pēdējo reizi sniegts. Ja to prasa attiecīgi tirgus uzraudzības iestādes vai par pakalpojumu atbilstības pārbaudi atbildīgās iestādes, uzņēmēji iesniedz iestādēm 2. punktā minētā novērtējuma kopiju.

4. Atkāpjoties no 3. punkta, mikrouzņēmumus, kuri nodarbojas ar produktiem, atbrīvo no prasības dokumentēt savu novērtējumu. Tomēr, ja tirgus uzraudzības iestāde to pieprasa, mikrouzņēmumi, kas nodarbojas ar produktiem un kas ir izvēlējušies balstīties uz 1. punktu, sniedz iestādei faktus, kas ir būtiski saskaņā ar 2. punktā minētajam novērtējumam.

5. Pakalpojumu sniedzēji, kas balstās uz 1. punkta b) apakšpunktu, atjauno savu nesamērīga sloga novērtējumu attiecībā uz katru pakalpojumu kategoriju vai tipu:

- a) kad piedāvātais pakalpojums tiek mainīts; vai
- b) kad to prasa par pakalpojumu atbilstības pārbaudi atbildīgās iestādes; un
- c) jebkurā gadījumā, vismaz reizi piecos gados.

6. Ja uzņēmēji no citiem publiskiem vai privātiem avotiem, kas nav uzņēmēja paša resursi, saņem finansējumu, kas tiek sniegts ar nolūku uzlabot pieklūstamību, tie nav tiesīgi balstīties uz 1. punkta b) apakšpunktu.

7. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 26. pantu, lai papildinātu VI pielikumu, sīkāk precizējot attiecīgos kritērijus, kas uzņēmējam jāņem vērā šā panta 2. punktā minētajā novērtējumā. Sīkāk precizējot minētos kritērijus, Komisija ņem vērā iespējamās ieguvumus ne tikai personām ar invaliditāti, bet arī personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem.

Vajadzības gadījumā Komisija pieņem pirmo šādu deleģēto aktu līdz 2020. gada 28. jūnijam. Šādu aktu sāk piemērot ne agrāk par 2025. gada 28. jūniju.

8. Ja uzņēmēji balstās uz 1. punktu attiecībā uz konkrētu produktu vai pakalpojumu, tie informāciju par to nosūta attiecīgajām tirgus uzraudzības iestādēm vai par pakalpojumu atbilstības pārbaudi atbildīgajām iestādēm dalībvalstī, kurā laiž tirgū konkrēto produktu vai sniedz konkrēto pakalpojumu.

Pirmā daļa neattiecas uz mikrouzņēmumiem.

VI NODAĻA

Saskaņotie standarti un produktu un pakalpojumu tehniskās specifikācijas

15. pants

Atbilstības prezumpcija

1. Produktus un pakalpojumus, kas atbilst tiem saskaņotajiem standartiem vai to daļām, uz kuriem atsaucas ir publicētas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, prezumē par atbilstīgiem šīs direktīvas pieklūstamības prasībām, ciktāl minētie standarti vai to daļas attiecas uz minētajām prasībām.

2. Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1025/2012 10. pantu pieprasa vienai vai vairākām Eiropas standartizācijas organizācijām izstrādāt saskaņotos standartus I pielikumā izklāstītajām produktu pieklūstamības prasībām. Komisija šāda pieprasījuma projektu attiecīgajai komitejai pirmo reizi iesniedz līdz 2021. gada 28. jūnijam.

3. Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka tehniskās specifikācijas, kas atbilst šīs direktīvas pieklūstamības prasībām, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī nav publicēta atsauce uz saskaņotajiem standartiem saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1025/2012; un
- b) vai nu:
 - i) Komisija ir pieprasījusi vienai vai vairākām Eiropas standartizācijas organizācijām izstrādāt saskaņotu standartu un standartizācijas procedūrā ir nepamatoti kavējumi vai neviena Eiropas standartizācijas organizācija nav akceptējusi pieprasījumu; vai arī

- ii) Komisija var apliecināt, ka tehniskās specifikācijas atbilst Regulas (ES) Nr. 1025/2012 II pielikumā noteiktajām prasībām, izņemot prasību, ka tehniskās specifikācijas būtu bijis jāizstrādā bezpeļņas organizācijai.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 27. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

4. Produktus un pakalpojumus, kas atbilst tehniskajām specifikācijām vai to daļām, prezumē par atbilstošiem šīs direktīvas pieklūstamības prasībām, ciktāl minētās tehniskās specifikācijas vai to daļas attiecas uz minētajām prasībām.

VII NODAĻA

Produktu atbilstība un CE zīme

16. pants

Produktu ES atbilstības deklarācija

1. ES atbilstības deklarācijā norāda, ka ir apliecināta atbilstība piemērojamām pieklūstamības prasībām. Ja izņēmuma kārtā tiek izmantots 14. pants, ES atbilstības deklarācijā norāda, kurām pieklūstamības prasībām piemēro minēto izņēmumu.
2. ES atbilstības deklarācijai ir Lēmuma Nr. 768/2008/EK III pielikumā noteiktā parauga struktūra. Tajā ietver šīs direktīvas IV pielikumā norādītos elementus, un to regulāri atjaunina. Prasības attiecībā uz tehnisko dokumentāciju nerada nevajadzīgu slogu mikrouzņēmumiem un MVU. Atbilstības deklarāciju tulko tās dalībvalsts noteiktajā valodā vai valodās, kurā produktu laiž vai dara pieejamu tirgū.
3. Ja uz produktu attiecas vairāk nekā viens Savienības akts, kurā prasīta ES atbilstības deklarāciju, sagatavo vienotu ES atbilstības deklarāciju attiecībā uz visiem šādiem Savienības aktiem. Minētajā deklarācijā norāda attiecīgos aktus ar atsaucēm uz publikācijām.
4. Sagatavojot ES atbilstības deklarāciju, ražotājs uzņemas atbildību par produkta atbilstību šīs direktīvas prasībām.

17. pants

Produktu CE zīmes vispārējie principi

Uz CE zīmi attiecas vispārējie principi, kas izklāstīti Regulas (EK) Nr. 765/2008 30. pantā.

18. pants

CE zīmes uzlikšanas noteikumi

1. CE zīmi redzami, salasāmi un neizdzēšami uzliek produktam vai iekļauj tā datu plāksnītē. Ja produkta rakstura dēļ tas nav iespējams vai attaisnojams, to uzliek iepakojumam un pavaddokumentiem.
2. CE zīmi uzliek pirms produkta laišanas tirgū.
3. Dalībvalstis izmanto esošos mehānismus, lai nodrošinātu CE zīmes izmantošanas kārtības pareizu piemērošanu, un attiecīgi rīkojas minētās zīmes neatbilstīgas izmantošanas gadījumā.

VIII NODAĻA

Produktu tirgus uzraudzība un savienības drošības procedūra

19. pants

Produktu tirgus uzraudzība

1. Produktiem piemēro Regulas (EK) Nr. 765/2008 15. panta 3. punktu, 16.–19. pantu, 21. pantu, 23.–28. pantu un 29. panta 2. un 3. punktu.
2. Ja uzņēmējs ir balstījies uz šīs direktīvas 14. pantu, attiecīgās tirgus uzraudzības iestādes, veicot produktu tirgus uzraudzību:
 - a) pārbauda, vai uzņēmējs ir veicis 14. pantā minēto novērtējumu;
 - b) pārskata minēto novērtējumu un tā rezultātus, tostarp to, vai ir pareizi izmantoti VI pielikumā izklāstītie kritēriji; un

c) pārbauda atbilstību piemērojamām pieklūstamības prasībām.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka tirgus uzraudzības iestāžu rīcībā esošā informācija par to, vai uzņēmēji nodrošina atbilstību piemērojamām šīs direktīvas pieklūstamības prasībām, un 14. pantā paredzētais novērtējums pēc pieprasījuma un pieklūstamā formātā tiek darīts pieejams patērētājiem, izņemot gadījumus, kad minēto informāciju nevar sniegt konfidencialitātes apsvērumu dēļ, kā paredzēts Regulas (EK) Nr. 765/2008 19. panta 5. punktā.

20. pants

Procedūra valsts līmenī darbībām ar produktiem, kuri neatbilst piemērojamām pieklūstamības prasībām

1. Ja kādas dalībvalsts tirgus uzraudzības iestādēm ir pietiekams iemesls uzskatīt, ka produkts, uz kuru attiecas šī direktīva, neatbilst piemērojamām pieklūstamības prasībām, tās veic attiecīgā produkta novērtējumu, aptverot visas šajā direktīvā noteiktās prasības. Attiecīgie uzņēmēji minētajā nolūkā pilnībā sadarbojas ar tirgus uzraudzības iestādēm.

Ja pirmajā daļā minētās novērtēšanas gaitā tirgus uzraudzības iestādes konstatē, ka produkts neatbilst šajā direktīvā noteiktajām prasībām, tās nekavējoties lūdz attiecīgajam uzņēmējam saprātīgā laikposmā, kas ir samērīgs ar neatbilstības veidu un ko iestādes var noteikt, veikt visus vajadzīgos korektīvus pasākumus, lai panāktu produkta atbilstību šīm prasībām.

Tirgus uzraudzības iestādes lūdz attiecīgo uzņēmēju papildu saprātīgā laikposmā izņemt produktu no tirgus tikai tad, ja attiecīgais uzņēmējs otrajā daļā minētajā laikposmā nav veicis pienācīgus korektīvus pasākumus.

Uz šā punkta otrajā un trešajā daļā minētajiem pasākumiem attiecas Regulas (EK) Nr. 765/2008 21. pants.

2. Ja tirgus uzraudzības iestādes uzskata, ka neatbilstība attiecas ne tikai uz konkrētās valsts teritoriju, tās informē Komisiju un pārējās dalībvalstis par novērtējuma rezultātiem un par pasākumiem, ko tās lūgušas veikt uzņēmējam.

3. Uzņēmējs nodrošina, ka tiek veikti visi attiecīgie korektīvie pasākumi saistībā ar visiem attiecīgajiem produktiem, kurus tas darījis pieejamus tirgū visā Savienībā.

4. Ja attiecīgais uzņēmējs 1. punkta trešajā daļā noteiktajā laikposmā neveic pienācīgus korektīvus pasākumus, tirgus uzraudzības iestādes veic visus vajadzīgos pagaidu pasākumus, lai aizliegtu vai ierobežotu to, ka produkts tiek darīts pieejams attiecīgās valsts tirgos, vai izņemtu produktu no tirgus.

Par minētajiem pasākumiem tirgus uzraudzības iestādes nekavējoties informē Komisiju un pārējās dalībvalstis.

5. Šā panta 4. punkta otrajā daļā minētajā informācijā ietver visas pieejamās ziņas, jo īpaši datus, kas vajadzīgi neatbilstīgā produkta identificēšanai, datus par tā izcelsmi, iespējamās neatbilstības veidu un pieklūstamības prasības, kurām produkts neatbilst, veikto valsts pasākumu veidu un ilgumu un attiecīgā uzņēmēja sniegtos argumentus. Tirgus uzraudzības iestādes jo īpaši norāda, vai neatbilstība ir saistīta vai nu ar:

a) produkta neatbilstību piemērojamām pieklūstamības prasībām; vai

b) trūkumiem 15. pantā minētajos saskaņotajos standartos vai tehniskajās specifikācijās, kuri ir par pamatu atbilstības prezumpcijai.

6. Citas dalībvalstis, izņemot to dalībvalsti, kura uzsākusi procedūru saskaņā ar šo pantu, nekavējoties informē Komisiju un pārējās dalībvalstis par pieņemtajiem pasākumiem un sniedz jebkādu to rīcībā esošu papildu informāciju, kas saistīta ar attiecīgā produkta neatbilstību, un, ja tās nepiekrīt paziņotajiem valsts pasākumiem, informē par saviem iebildumiem.

7. Ja trijos mēnešos pēc 4. punkta otrajā daļā minētās informācijas saņemšanas neviena dalībvalsts vai Komisija nav iebildusi pret kādas dalībvalsts veikto pagaidu pasākumu, minēto pasākumu uzskata par pamatotu.

8. Dalībvalstis nodrošina, ka saistībā ar attiecīgo produktu nekavējoties tiek veikti atbilstīgi ierobežojošie pasākumi, piemēram, produkta izņemšana no dalībvalstu tirgus.

21. pants

Savienības drošības procedūra

1. Ja, pabeidzot 20. panta 3. un 4. punktā noteikto procedūru, tiek izteikti iebildumi pret kādas dalībvalsts veiktu pasākumu vai ja Komisijas rīcībā ir pamatoti pierādījumi, kas liek domāt, ka valsts pasākums ir pretrunā Savienības tiesību aktiem, Komisija nekavējoties sāk apspriešanos ar dalībvalstīm un attiecīgo uzņēmēju vai uzņēmējiem un novērtē valsts pasākumu. Pamatojoties uz minētā novērtējuma rezultātiem, Komisija pieņem lēmumu par to, vai valsts pasākums ir pamatots.

Komisija savu lēmumu adresē visām dalībvalstīm un nekavējoties to paziņo dalībvalstīm un attiecīgajam uzņēmējam vai uzņēmējiem.

2. Ja 1. punktā minētais valsts pasākums tiek uzskatīts par pamatotu, visas dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu neatbilstīgā produkta izņemšanu no saviem tirgiem, un par to informē Komisiju. Ja valsts pasākums tiek uzskatīts par nepamatotu, attiecīgā dalībvalsts atsauc šo pasākumu.

3. Ja šā panta 1. punktā minētais valsts pasākums tiek uzskatīts par pamatotu un produkta neatbilstība ir saistīta ar trūkumiem saskaņotajos standartos, kas minēti 20. panta 5. punkta b) apakšpunktā, Komisija piemēro Regulas (ES) Nr. 1025/2012 11. pantā paredzēto procedūru.

4. Ja šā panta 1. punktā minētais valsts pasākums tiek uzskatīts par pamatotu un produkta neatbilstība ir saistīta ar trūkumiem tehniskajās specifikācijās, kas minēti 20. panta 5. punkta b) apakšpunktā, Komisija nekavējoties pieņem īstenošanas aktus, ar ko groza vai atceļ attiecīgo tehnisko specifikāciju. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 27. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

22. pants

Formāla neatbilstība

1. Neskarot 20. pantu, ja dalībvalsts konstatē kādu no turpmāk norādītajām problēmām, tā lūdz, lai attiecīgais uzņēmējs novērstu attiecīgo neatbilstību:

- a) CE zīme ir uzlikta, pārkāpjot Regulas (EK) Nr. 765/2008 30. pantu vai šīs direktīvas 18. pantu;
- b) CE zīme nav uzlikta;
- c) nav sagatavota ES atbilstības deklarācija;
- d) ES atbilstības deklarācija nav sagatavota pareizi;
- e) tehniskā dokumentācija nav pieejama vai ir nepilnīga;
- f) informācija, kas minēta 7. panta 6. punktā vai 9. panta 4. punktā, nav sniegta, ir nepatiesa vai nepilnīga;
- g) nav izpildīta kāda cita 7. vai 9. pantā noteiktā administratīvā prasība.

2. Ja 1. punktā minētā neatbilstība saglabājas, attiecīgā dalībvalsts veic visus attiecīgos pasākumus, lai ierobežotu vai aizliegtu produktu darīt pieejamu tirgū vai lai nodrošinātu tā izņemšanu no tirgus.

IX NODAĻA

Pakalpojumu atbilstība

23. pants

Pakalpojumu atbilstība

1. Dalībvalstis izveido, īsteno un regulāri atjaunina piemērotas procedūras, lai:

- a) pārbaudītu pakalpojumu atbilstību šīs direktīvas prasībām, tostarp 14. pantā minēto novērtējumu, kam 19. panta 2. punktu piemēro *mutatis mutandis*;
- b) pārraudzītu sūdzības vai ziņojumus par jautājumiem, kas saistīti ar pakalpojumu neatbilstību šīs direktīvas pieklūstamības prasībām;
- c) pārliecinātos, ka uzņēmējs ir veicis vajadzīgos korektīvos pasākumus.

2. Dalībvalstis izraugās iestādes, kas ir atbildīgas par to, ka attiecībā uz pakalpojumu atbilstību tiek īstenotas 1. punktā minētās procedūras.

Dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrība ir informēta par pirmajā daļā minēto iestāžu esamību, pienākumiem, identitāti, darbu un lēmumiem. Minētās iestādes minēto informāciju dara pieejamu pēc pieprasījuma un pieklūstamos formātos.

X NODAĻA

Pieklūstamības prasības citos Savienības tiesību aktos

24. pants

Pieklūstamība saskaņā ar citiem Savienības aktiem

1. Attiecībā uz šīs direktīvas 2. pantā minētajiem produktiem un pakalpojumiem I pielikumā izklāstītās pieklūstamības prasības ir obligātas pieejamības prasības Direktīvas 2014/24/ES 42. panta 1. punkta un Direktīvas 2014/25/ES 60. panta 1. punkta nozīmē.

2. Jebkuru produktu vai pakalpojumu, kuru iezīmes, elementi vai funkcijas atbilst šīs direktīvas I pielikumā izklāstītajām pieklūstamības prasībām, saskaņā ar tā VI iedaļu uzskata par tādu, kas attiecībā uz pieklūstamību atbilst attiecīgajiem pienākumiem, kuri izklāstīti Savienības aktos, kas nav šī direktīva, attiecībā uz minētajām iezīmēm, elementiem vai funkcijām, ja vien minētajos citos aktos nav paredzēts citādi.

25. pants

Saskaņotie standarti un tehniskās specifikācijas citiem Savienības aktiem

Atbilstība saskaņotajiem standartiem un tehniskajām specifikācijām vai to daļām, kas ir pieņemti saskaņā ar 15. pantu, rada atbilstības prezumpciju ar 24. pantu, ciktāl minētie standarti un tehniskās specifikācijas vai to daļas atbilst šīs direktīvas pieklūstamības prasībām.

XI NODAĻA

Deleģētie akti, īstenošanas pilnvaras un nobeiguma noteikumi

26. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 4. panta 9. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz nenoteiktu laiku no 2019. gada 27. jūnija.

Pilnvaras pieņemt 12. panta 3. punktā un 14. panta 7. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no 2019. gada 27. jūnija. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 4. panta 9. punktā, 12. panta 3. punktā un 14. panta 7. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts iecēlusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.

5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

6. Saskaņā ar 4. panta 9. punktu, 12. panta 3. punktu un 14. panta 7. punktu pieņemtais deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

27. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

28. pants

Darba grupa

Komisija izveido darba grupu, kurā ir pārstāvji no tirgus uzraudzības iestādēm, no iestādēm, kas atbild par pakalpojumu atbilstību, un attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp pārstāvji no organizācijām, kurās apvienojušās personas ar invaliditāti.

Darba grupa:

- a) veicina informācijas un paraugprakses apmaiņu starp iestādēm un attiecīgajām ieinteresētajām personām;
- b) veicina iestāžu un attiecīgo ieinteresēto personu sadarbību ar šīs direktīvas īstenošanu saistītos jautājumos, lai uzlabotu saskaņotību šīs direktīvas pieklūstamības prasību piemērošanā un lai cieši uzraudzītu 14. panta piemērošanu; un
- c) sniedz padomus, jo īpaši Komisijai, konkrēti par 4. un 14. panta īstenošanu.

29. pants

Izpilde

1. Dalībvalstis nodrošina atbilstīgus un efektīvus līdzekļus, lai nodrošinātu šīs direktīvas prasību izpildi.
2. Šā panta 1. punktā minētie līdzekļi ietver:
 - a) noteikumus, kas paredz, ka patērētājs saskaņā ar valsts tiesību aktiem var iesniegt prasību tiesā vai kompetentās pārvaldes iestādēs, lai nodrošinātu, ka tiek ievēroti valsts noteikumi, ar kuriem transponē šo direktīvu;
 - b) noteikumus, kas paredz, ka publiskas iestādes vai privātas asociācijas, organizācijas vai citas juridiskas personas, kurām ir leģitīma interese nodrošināt, ka šī direktīva tiek ievērota, vai nu sūdzības iesniedzēja vārdā vai viņa atbalstam un ar viņa apstiprinājumu var saskaņā ar valsts tiesību aktiem tiesā vai kompetentās pārvaldes iestādēs iesaistīties jebkādas tiesvedības vai administratīvās procedūrās, kas paredzētas saskaņā ar šo direktīvu noteikto pienākumu izpildes nodrošināšanai.
3. Šo pantu nepiemēro iepirkuma procedūrām, uz kurām attiecas Direktīva 2014/24/ES vai Direktīva 2014/25/ES.

30. pants

Sankcijas

1. Dalībvalstis paredz noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par to valsts noteikumu pārkāpumiem, kuri pieņemti, ievērojot šo direktīvu, un veic visus pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu šo noteikumu izpildi.
2. Paredzētās sankcijas ir iedarbīgas, samērīgas un atturošas. Turklāt minētās sankcijas papildina ar efektīviem korektīviem pasākumiem, ja atbilstību nav nodrošinājis uzņēmējs.
3. Dalībvalstis par minētajiem noteikumiem un pasākumiem nekavējoties informē Komisiju un nekavējoties paziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas ietekmē šos noteikumus un pasākumus.
4. Nosakot sankcijas, ņem vērā neatbilstības pakāpi, tostarp tās smagumu, un attiecīgo neatbilstīgo produktu vai pakalpojumu vienību skaitu, kā arī skarto personu skaitu.
5. Šo pantu nepiemēro iepirkuma procedūrām, uz kurām attiecas Direktīva 2014/24/ES vai Direktīva 2014/25/ES.

31. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis līdz 2022. gada 28. jūnijam pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstus.
2. Tās piemēro minētos noteikumus no 2025. gada 28. jūnija.

3. Atkāpjoties no šā panta 2. punkta, dalībvalstis var nolemt piemērot pasākumus attiecībā uz 4. panta 8. punktā noteiktajiem pienākumiem vēlākais no 2027. gada 28. jūnija.
4. Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.
5. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.
6. Dalībvalstis, izmantojot 4. panta 4. punktā paredzēto iespēju, dara Komisijai zināmus to valsts tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem šajā sakarā, un ziņo Komisijai par progresu to īstenošanā.

32. pants

Pārejas pasākumi

1. Neskarot šā panta 2. punktu, dalībvalstis paredz pārejas laiku, kas beidzas 2030. gada 28. jūnijā, kura laikā pakalpojumu sniedzēji var turpināt sniegt savus pakalpojumus, izmantojot produktus, kurus tie likumīgi izmantoja, lai pirms minētās dienas sniegtu līdzīgus pakalpojumus.

Pakalpojumu līgumi, kas noslēgti pirms 2025. gada 28. jūnija, var palikt spēkā nemainīti līdz savam beigu termiņam, bet ne ilgāk kā piecus gadus no minētā datuma.

2. Dalībvalstis var paredzēt, ka pašapkalpošanās termināļus, kurus pakalpojumu sniedzēji likumīgi lietoja pakalpojumu sniegšanai pirms 2025. gada 28. jūnija, var turpināt lietot līdzīgu pakalpojumu sniegšanai līdz to saimnieciski lietderīgās izmantošanas laika beigām, bet ne ilgāk kā 20 gadus pēc tam, kad ir sāкта to lietošana.

33. pants

Ziņošana un pārskatīšana

1. Līdz 2030. gada 28. jūnijam un pēc tam reizi piecos gados Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu.

2. Ziņojumos *inter alia*, ņemot vērā sociālos, ekonomikas un tehnoloģiskos sasniegumus, izvērtē produktu un pakalpojumu piekļūstamības attīstību, iespējamu tehnoloģisku iesīksti vai šķēršļus inovācijai un šīs direktīvas ietekmi uz uzņēmējiem un personām ar invaliditāti. Ziņojumos izvērtē arī to, vai 4. panta 4. punkta piemērošana ir palīdzējusi tuvināt atšķirīgas piekļūstamības prasības pasažieru pārvadājumu pakalpojumu, patērētājiem paredzētu banku pakalpojumu un elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju veikalu klientu apkalpošanas centru būvētajai videi, ja iespējams, lai ļautu tos pakāpeniski saskaņot ar III pielikumā izklāstītajām piekļūstamības prasībām.

Ziņojumos arī izvērtē, vai šīs direktīvas piemērošana, jo īpaši tās brīvprātīgi piemērojamie noteikumi, ir palīdzējusi tuvināt piekļūstamības prasības attiecībā uz būvēto vidi, kura ir būvdarbi, kas ietilpst Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/23/ES⁽³⁵⁾, Direktīvas 2014/24/ES un Direktīvas 2014/25/ES darbības jomā.

Tāpat ziņojumos izvērtē, kā šīs direktīvas 14. panta piemērošana ietekmē iekšējā tirgus darbību, izvērtējumā cita starpā balstoties uz informāciju, kas saņemta saskaņā ar 14. panta 8. punktu, ja tāda pieejama, kā arī izņēmumus attiecībā uz mikrouzņēmumiem. Ziņojumos secina, vai ir sasniegti šīs direktīvas mērķi un vai būtu lietderīgi šīs direktīvas darbības jomā iekļaut jaunus produktus un pakalpojumus – vai noteiktus produktus vai pakalpojumus izslēgt no tās darbības jomas –, un ziņojumos, ja iespējams, konstatē jomas, kurās iespējams mazināt slogu, saistībā ar iespējamu šīs direktīvas pārskatīšanu.

Komisija vajadzības gadījumā ierosina atbilstošus pasākumus, kuri varētu ietvert lēģislatīvus pasākumus.

⁽³⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu (OV L 94, 28.3.2014., 1. lpp.).

3. Dalībvalstis savlaicīgi dara zināmu Komisijai visu informāciju, kas tai nepieciešama šādu ziņojumu sagatavošanai.
4. Komisijas ziņojumos ņem vērā ekonomiski ieinteresēto personu un attiecīgo nevalstisko organizāciju, tostarp personas ar invaliditāti pārstāvošu organizāciju, viedokli.

34. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

35. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2019. gada 17. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
A. TAJANI

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
G. CIAMBA

I PIELIKUMS

PRODUKTU UN PAKALPOJUMU PIEKLŪSTAMĪBAS PRASĪBAS

I iedaļa

Vispārīgas pieklūstamības prasības visiem produktiem, uz kuriem attiecas šī direktīva saskaņā ar 2. panta 1. punktu

Produktiem jābūt projektētiem un ražotiem tā, lai tos pēc iespējas vairāk lietotu personas ar invaliditāti, un tiem pievieno pieklūstamu informāciju par šo produktu darbību un pieklūstamības elementiem – ja iespējams, šo informāciju norādot produktā vai uz tā.

1. Prasības, kas attiecas uz informācijas sniegšanu

a) Informācija par produkta lietošanu, ko norāda uz paša produkta (marķējums, instrukcijas un brīdinājumi):

- i) tiek darīta uztverama, izmantojot vairāk nekā vienu sensoro kanālu;
- ii) tiek pasniegta saprotamā veidā;
- iii) tiek pasniegta lietotājiem uztveramā veidā;
- iv) tiek pasniegta, izmantojot atbilstoša lieluma un piemērotas formas burtus, ņemot vērā paredzamos lietošanas apstākļus un izmantojot pietiekamu kontrastu, kā arī pielāgojamus attālumus starp burtiem, rindām un rindkopām;

b) kad produktu laiž tirgū, publiski ir pieejama produkta lietošanas instrukcija, tostarp informācija par produkta pieklūstamības funkcijām, to aktivizēšanu un sadarbību ar palīgierīcēm, – ja tā nav sniegta uz paša produkta, bet tiek darīta pieejama produkta lietošanas gaitā vai ar citu līdzekļu, piemēram, tīmekļa vietnes, starpniecību, un šī informācija:

- i) tiek darīta uztverama, izmantojot vairāk nekā vienu sensoro kanālu;
- ii) tiek pasniegta saprotamā veidā;
- iii) tiek pasniegta lietotājiem uztveramā veidā;
- iv) tiek sniegta, izmantojot atbilstoša lieluma un piemērotas formas burtus, ņemot vērā paredzamos lietošanas apstākļus un izmantojot pietiekamu kontrastu, kā arī pielāgojamus attālumus starp burtiem, rindām un rindkopām;
- v) attiecībā uz saturu – tiek darīta pieejama tādos teksta formātos, ko var izmantot, lai generētu alternatīvus palīgformātus, kurus var attēlot dažādos veidos un izmantojot vairāk nekā vienu sensoro kanālu;
- vi) tiek papildināta ar jebkāda netekstuāla satura alternatīvu attēlojumu;
- vii) ietver aprakstu par produkta lietotāja saskarni (lietošana, vadība un atgriezeniskā informācija, ievade un izvade), ko nodrošina saskaņā ar 2. punktu; aprakstā par katru no 2. punkta punktiem norāda, vai produkts nodrošina šīs iespējas;
- viii) ietver aprakstu par produkta darbību, ko nodrošina ar tādām funkcijām, kuras paredzētas personu ar invaliditāti vajadzību apmierināšanai, saskaņā ar 2. punktu; aprakstā par katru no 2. punkta punktiem norāda, vai produkts nodrošina šīs iespējas;
- ix) ietver aprakstu par programmatūru un aparatūru, kas produktu sasaista ar palīgierīcēm; aprakstā uzskaita palīgierīces, kuras ir testētas kopā ar šo produktu.

2. Lietotāja saskarne un funkcijas

Produkts, tostarp tā lietotāja saskarne, ietver iespējas, elementus un funkcijas, kas personām ar invaliditāti ļauj produktam piekļūt, to uztvert, lietot, saprast un vadīt, nodrošinot, ka:

- a) ja ar produktu nodrošina komunikāciju – tostarp starppersonu komunikāciju, lietošanu, informēšanu, vadību un orientēšanos –, izmanto vairāk nekā vienu sensoro kanālu; tas ietver to, ka nodrošina alternatīvas iespējas vizuāliem, audio, runas un taustāmiem elementiem;
- b) ja produktā izmanto runu, tad komunikācijas, lietošanas, vadības un orientēšanās vajadzībām nodrošina alternatīvas iespējas runas un vokālai ievadei;

- c) ja produktā izmanto vizuālus elementus, tad komunikācijas, informēšanas un lietošanas vajadzībām nodrošina elastīgu palielinājumu, spilgtumu un kontrastu, kā arī sadarbību ar programmām un palīgierīcēm, lai pārvietotos pa saskarni;
- d) ja produktā informācijas sniegšanai, norādīšanai uz kādu darbību, atbildes pieprasīšanai vai kādu elementu identificēšanai izmanto krāsu, tad nodrošina alternatīvu krāsai;
- e) ja produktā informācijas sniegšanai, norādīšanai uz kādu darbību, atbildes pieprasīšanai vai kādu elementu identificēšanai izmanto dzirdamus signālus, tad nodrošina alternatīvu dzirdamiem signāliem;
- f) ja produktā izmanto vizuālus elementus, tad nodrošina elastīgus veidus, kā uzlabot vizuālo skaidrību;
- g) ja produktā izmanto audio elementus, tad nodrošina iespēju lietotājam kontrolēt skaļumu un ātrumu un paplašinātas audio funkcijas, tostarp apkārtējo produktu radītu traucējošu audiosignālu samazināšanu un audio skaidrību;
- h) ja produkts jālieto un jāvada manuāli, tad nodrošina secīgu vadību un alternatīvu vadīšanai ar smalko motoriku, izvairoties no tā, ka manipulācijas nolūkos ir jāveic vairākas vienlaicīgas vadīšanas darbības, un izmanto ar tausti atšķiramas daļas;
- i) produktam nepieļauj tādas darbības režīmus, kas prasa pārlietu tālu sniegties un pielietot lielu spēku;
- j) nepieļauj, ka produkts izraisa gaismjutīguma lēkmes;
- k) produkts aizsargā lietotāja privātumu, kad lietotājs izmanto piekļūstamības elementus;
- l) produkts piedāvā alternatīvu biometriskai identifikācijai un vadībai;
- m) produkts nodrošina funkciju saskaņotību un nodrošina pietiekamu – un elastīgu – laiku mijiedarbībai;
- n) produkts piedāvā programmatūru un aparatūru sasaistei ar palīgtechnoloģijām;
- o) produkts atbilst šādām konkrētām nozarēm paredzētām prasībām:
 - i) pašapkalpošanās termināļi:
 - nodrošina teksta-runas tehnoloģiju,
 - ļauj lietot personiskās austiņas,
 - ja atbilde jāsniedz noteiktā laikā, brīdina lietotāju, izmantojot vairāk nekā vienu sensoro kanālu,
 - dod iespēju pagarināt pieejamo laiku,
 - ja pieejami taustiņi un vadīšanas ierīces, nodrošina pienācīgu kontrastu un ar tausti izšķiramus taustiņus un vadīšanas ierīces,
 - neprasa aktivizēt piekļūstamības elementu, lai lietotāji, kuriem tas ir vajadzīgs, varētu to ieslēgt,
 - ja produktā izmanto audio vai dzirdamus signālus, tas ir saderīgs ar Savienības līmenī pieejamām palīgierīcēm un palīgtechnoloģijām, tostarp ar dzirdes tehnoloģijām, piemēram, dzirdes aparātiem, indukcijas spolēm, kohleārajiem implantiem un klausīšanās palīgierīcēm;
 - ii) e-lasītāji nodrošina teksta–runas tehnoloģiju;
 - iii) patērētāju galiekārtas ar interaktīvu datošanas spēju, ko izmanto elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanai:
 - nodrošina reāllaika teksta apstrādi un atbalsta augstas kvalitātes skaņu, ja šādi produkti papildus balsij spēj izmantot arī tekstu,
 - nodrošina vispusīgās sarunas pakalpojuma lietošanu, tostarp sinhronizētu balss pakalpojumu, reāllaika tekstu un video ar tādu izšķirtspēju, kas ļauj sazināties zīmju valodā – ja šīs galiekārtas papildus tekstam un balsij vai kopā ar tiem spēj izmantot arī video,
 - nodrošina efektīvu bezvadu savienojumu ar dzirdes tehnoloģijām,
 - nepieļauj traucējumus ar palīgierīcēm;

- iv) patērētāju galiekārtas ar interaktīvu datu apmaiņu spēju, ko izmanto, lai piekļūtu audiovizuālo mediju pakalpojumiem, saistībā ar lietotāja piekļuvi, atlasī, vadību, personalizēšanu un pārsūtīšanu uz palīgierīcēm personām ar invaliditāti, dara pieejamus piekļūstamības komponentus, ko nodrošina audiovizuālo mediju pakalpojumu sniedzējs.

3. Atbalsta pakalpojumi

Ja tie ir pieejami, atbalsta dienesti (palīdzības dienesti, zvanu centri, tehniskais atbalsts, teksta pārlikšanas pakalpojumu sniedzēji un apmācības pakalpojumi), izmantojot piekļūstamus saziņas veidus, sniedz informāciju par produkta piekļūstamību un tā saderīgumu ar palīgtehnoloģijām.

II iedaļa

Piekļūstamības prasības produktiem, kas minēti 2. panta 1. punktā, izņemot 2. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētos pašapkalpošanās termināļus

Lai produktus, uz kuriem attiecas šī iedaļa, pēc iespējas vairāk lietotu personas ar invaliditāti, papildus I iedaļas prasībām dara piekļūstamu minēto produktu iepakojumu un tiem paredzētās instrukcijas. Tas nozīmē, ka:

- a) dara piekļūstamu produkta iepakojumu, tostarp tajā sniegto informāciju (piemēram, par atvēršanu, aizvēršanu, lietošanu, likvidēšanu), tostarp informāciju par produkta piekļūstamības īpašībām – ja šāda informācija tiek sniegta –, un, ja iespējams, minēto pieejamo informāciju sniedz uz iepakojuma;
- b) produkta uzstādīšanas un uzturēšanas, glabāšanas un likvidēšanas instrukcijas, kas nav sniegtas uz paša produkta, bet kuras tiek darītas pieejamas ar citu līdzekļu, piemēram, tīmekļvietnes, starpniecību, ir publiski pieejamas brīdī, kad produkts tiek laists tirgū, un tās atbilst šādām prasībām:
 - i) ir uztveramas, izmantojot vairāk nekā vienu sensoro kanālu;
 - ii) tiek sniegtas saprotamā veidā;
 - iii) tiek sniegtas lietotājiem uztveramā veidā;
 - iv) tiek sniegtas, izmantojot atbilstoša lieluma un piemērotas formas burtus, ņemot vērā paredzamos izmantošanas apstākļus un izmantojot pietiekamu kontrastu, kā arī pielāgojamus attālumus starp burtiem, rindām un rindkopām;
 - v) instrukciju saturs tiek darīts pieejams tādos teksta formātos, ko var izmantot, lai ģenerētu alternatīvus palīgformātus, kurus var attēlot dažādos veidos un izmantojot vairāk nekā vienu sensoro kanālu; un
 - vi) instrukcijas, kas satur jebkādu netekstuālu saturu, tiek papildinātas ar šā satura alternatīvu attēlojumu.

III iedaļa

Vispārīgas piekļūstamības prasības visiem pakalpojumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva saskaņā ar 2. panta 2. punktu

Lai pakalpojumus pēc iespējas vairāk lietotu personas ar invaliditāti, tos sniedzot:

- a) produktiem, ko izmanto pakalpojuma sniegšanā, nodrošina piekļūstamību saskaņā ar šā pielikuma I iedaļu un – attiecīgā gadījumā – tā II iedaļu;
- b) informāciju par pakalpojuma darbību un – ja pakalpojuma sniegšanā ir izmantoti produkti – tā saukni ar šiem produktiem, kā arī informāciju par to piekļūstamības īpašībām un sadarbību ar palīgierīcēm un aprīkojumu sniedz šādi:
 - i) informāciju dara uztveramu, izmantojot vairāk nekā vienu sensoro kanālu;
 - ii) informāciju sniedz saprotamā veidā;
 - iii) informāciju sniedz lietotājiem uztveramā veidā;
 - iv) informācijas saturu dara pieejamu tādos teksta formātos, ko lietotāji var izmantot, lai ģenerētu alternatīvus palīgformātus, kurus var attēlot dažādos veidos un izmantojot vairāk nekā vienu sensoro kanālu;
 - v) sniedz, izmantojot atbilstoša lieluma un piemērotas formas burtus, ņemot vērā paredzamos lietošanas apstākļus un izmantojot pietiekamu kontrastu, kā arī pielāgojamus attālumus starp burtiem, rindām un rindkopām;

- vi) jebkādu netekstuālu saturu papildina ar šā satura alternatīvu attēlojumu; un
- vii) elektronisko informāciju, kas nepieciešama pakalpojuma sniegšanai, sniedz konsekventā un piemērotā veidā, padarot to uztveramu, izmantojamu, saprotamu un skaidru;
- c) nodrošina, ka tīmekļa vietnēm, tostarp saistītajām tiešsaistes lietotnēm, un uz mobilajām ierīcēm balstītiem pakalpojumiem, tostarp mobilajām lietotnēm, var piekļūt konsekventi un piemēroti, proti, tos padara uztveramus, izmantojamus, saprotamus un skaidrus;
- d) ja tie ir pieejami, atbalsta dienesti (palīdzības dienesti, zvanu centri, tehniskais atbalsts, teksta pārlikšanas pakalpojumu sniedzēji un apmācības pakalpojumi), izmantojot piekļūstamus saziņas veidus, sniedz informāciju par pakalpojuma piekļūstamību un tā saderīgumu ar palīgtehnoloģijām.

IV iedaļa

Papildu piekļūstamības prasības konkrētiem pakalpojumiem

Lai personas ar invaliditāti pēc iespējas vairāk izmantotu pakalpojumus, tos sniedz, iekļaujot funkcijas, praksi, politikas nostādnes, procedūras un izmaiņas attiecīgā pakalpojuma darbībā, kas paredzētas, lai apmierinātu personu ar invaliditāti vajadzības un nodrošinātu sadarbību ar palīgtehnoloģijām:

- a) saistībā ar elektronisko sakaru pakalpojumiem, tostarp ārkārtas gadījuma saziņai, kas minēta Direktīvas (ES) 2018/1972 109. panta 2. punktā:
 - i) nodrošinot reāllaika tekstu papildus balss saziņai;
 - ii) nodrošinot vispusīgās sarunas pakalpojumus, ja papildus balss saziņai ir nodrošināts video;
 - iii) nodrošinot, ka elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji ārkārtas gadījuma saziņu, kurā izmanto balsi un tekstu (tostarp reāllaika tekstu), sinhronizē un, ja tiek izmantots video, to sinhronizē kā vispusīgo sarunu un pārsūtīta vispiemērotākajai ĀIC;
- b) saistībā ar pakalpojumiem, kas nodrošina piekļuvi audiovizuālo mediju pakalpojumiem:
 - i) piedāvājot elektroniskus raidījumu aprakstus (EPG), kas ir uztverami, izmantojami, saprotami un skaidri un piedāvā informāciju par piekļuves pieejamību;
 - ii) nodrošinot, ka audiovizuālo mediju pakalpojumu piekļūstamības komponenti (piekļuves pakalpojumi), piemēram, subtitri nedzirdīgām vai vārdzirdīgām personām, audioapraksti, ierunāti subtitri un tulkojumi zīmju valodā, tiek pilnībā pārraidīti atbilstīgā kvalitātē precīzai attēlošanai un ka tie ir sinhronizēti ar skaņu un video, tajā pašā laikā ļaujot lietotājam kontrolēt to attēlošanu un lietojumu;
- c) saistībā ar gaisa, autobusu, dzelzceļa un ūdensceļu pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, izņemot pilsētu un piepilsētu pārvadājumu pakalpojumus un reģionālos pārvadājumu pakalpojumus:
 - i) nodrošinot informācijas sniegšanu par transportlīdzekļu, apkārtējās infrastruktūras un būvētās vides piekļūstamību un par palīdzību personām ar invaliditāti;
 - ii) nodrošinot informācijas sniegšanu par viedo biļešu pārdošanu (elektroniska biļešu rezervēšana, to iepriekšēja iegāde utt.), reāllaika ceļošanas informāciju (kustības saraksti, informācija par satiksmes traucējumiem, savienojumi, turpmākas ceļošanas iespējas ar citiem transporta veidiem utt.) un papildu informāciju par pakalpojumiem (piemēram, par staciju darbiniekiem, par liftiem, kas nedarbojas, vai par pakalpojumiem, kuri īslaicīgi nav pieejami);
- d) saistībā ar pilsētu un piepilsētu pārvadājumu pakalpojumiem un reģionāliem pārvadājumu pakalpojumiem nodrošinot pakalpojuma sniegšanā izmantoto pašapkalpošanās termināļu piekļūstamību saskaņā ar šā pielikuma I iedaļu;
- e) saistībā ar patērētājiem paredzētu banku pakalpojumiem:
 - i) piedāvājot identifikācijas metodes, elektroniskos parakstus, drošību un maksājumu pakalpojumus, kas ir uztverami, izmantojami, saprotami un skaidri;
 - ii) nodrošinot, ka informācija ir saprotama un tās sarežģītība nepārsniedz B2 līmeni (augstāks par vidējo) Eiropas Padomes Eiropas Vienotajā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmā;
- f) saistībā ar e-grāmatām:
 - i) nodrošinot, ka – ja e-grāmata papildus tekstam satur audio – tajā tiek piedāvāts sinhronizēts teksts un audio;

- ii) nodrošinot, ka e-grāmatas digitālās datnes netraucē palīgtehnoloģijām pareizi darboties;
 - iii) nodrošinot piekļuvi saturam, datņu satura pārskatīšanu un izkārtojumu, tostarp dinamisku izkārtojumu, piedāvājot struktūru, elastību un izvēles iespējas attiecībā uz satura attēlojumu;
 - iv) nodrošinot alternatīvas satura atveides iespējas un tā sadarbību ar dažādām palīgtehnoloģijām tādā veidā, lai tas būtu uztverams, izmantojams, saprotams un skaidrs;
 - v) nodrošinot, ka tās parādās meklēšanas rezultātos, ar metadatiem sniedzot informāciju par to piekļūstamības elementiem;
 - vi) nodrošinot, ka digitālo tiesību pārvaldības pasākumi nebloķē piekļūstamības elementus;
- g) saistībā ar e-komercijas pakalpojumiem:
- i) sniedzot informāciju par pārdodamo produktu un pakalpojumu piekļūstamību, ja šādu informāciju ir sniedzis atbildīgais uzņēmējs;
 - ii) nodrošinot identifikācijas, drošības un maksājumu funkciju piekļūstamību, ja tās nodrošina kā daļu no pakalpojuma, nevis kā daļu no produkta, padarot tās uztveramas, izmantojamas, saprotamas un skaidras;
 - iii) piedāvājot identifikācijas metodes, elektroniskos parakstus un maksājumu pakalpojumus, kas ir uztverami, izmantojami, saprotami un skaidri.

V i e d a ļ a

Konkrētas piekļūstamības prasības saistībā ar to, ka vispiemērotākā ĀIC atbild uz ārkārtas gadījuma saziņu uz vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības numuru "112"

To, ka vispiemērotākā ĀIC atbild uz ārkārtas gadījuma saziņu uz vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības numuru "112", nolūkā panākt, lai to pēc iespējas vairāk izmantotu personas ar invaliditāti, nodrošina iekļaujot funkcijas, praksi, politikas nostādnes, procedūras un izmaiņas, kas paredzētas, lai apmierinātu personu ar invaliditāti vajadzības.

Ārkārtas gadījuma saziņa uz vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības numuru "112" saņem pienācīgu atbildi, tādā veidā, kas ir vislabāk piemērots valsts neatliekamās palīdzības sistēmu organizācijai, no vispiemērotākās ĀIC, izmantojot tos pašu sakaru līdzekļus, ar kuriem paziņojums ir saņemts, proti, izmantojot sinhronizētu balsi un tekstu (tostarp reāllaika tekstu), vai, ja ir video, balsi, tekstu (tostarp reāllaika tekstu) un video, ko sinhronizē kā vispusīgo sarunu.

V I i e d a ļ a

Piekļūstamības prasības attiecībā uz produktu un pakalpojumu iezīmēm, elementiem vai funkcijām saskaņā ar 24. panta 2. punktu

Lai prezumētu, ka ir izpildīti attiecīgie pienākumi, kas ir izklāstīti citos Savienības aktos par produktu un pakalpojumu iezīmēm, elementiem vai funkcijām, ir jāizpilda šādas prasības.

1. Attiecībā uz produktiem:

- a) par produktu darbības un piekļūstamības iezīmēm sniegtās informācijas piekļūstamība atbilst attiecīgajiem šā pielikuma I iedaļas 1. punktā izklāstītajiem elementiem, proti, tā ir informācija par produkta lietošanu, kas ir sniegta uz paša produkta, un produkta lietošanas instrukcija, kas nav sniegta uz paša produkta, bet darīta pieejama produkta lietošanas gaitā vai ar citu līdzekļu, piemēram, tīmekļvietnes, starpniecību;
- b) lietotāja saskarnes iezīmju, elementu un funkciju un produktu funkcionalitātes dizaina piekļūstamība atbilst attiecīgajām šādas lietotāju saskarnes vai funkcionalitātes dizaina piekļūstamības prasībām, kuras izklāstītas šā pielikuma I iedaļas 2. punktā;
- c) iepakojuma, tostarp tajā sniegtās informācijas un produkta uzstādīšanas un uzturēšanas, glabāšanas un likvidēšanas instrukciju, kas nav sniegta pašā produktā, bet kuras tiek darītas pieejamas ar citu līdzekļu, piemēram, tīmekļvietnes, starpniecību, izņemot pašapkalpošanās termināļus, piekļūstamība atbilst attiecīgajām piekļūstamības prasībām, kas izklāstītas šā pielikuma II iedaļā.

2. Attiecībā uz pakalpojumiem:

pakalpojumu iezīmju, elementu un funkciju pieklūstamība atbilst attiecīgajām šo iezīmju, elementu un funkciju pieklūstamības prasībām, kas izklāstītas šā pielikuma iedaļās, kas attiecas uz pakalpojumiem.

VII iedaļa

Funkcionālā snieguma kritēriji

Ja šā pielikuma I–VI iedaļā izklāstītās pieklūstamības prasības neattiecas uz vienu vai vairākām produktu projektēšanas un ražošanas funkcijām vai pakalpojumu sniegšanu, minētās funkcijas vai līdzekļus dara pieklūstamus, izpildot attiecīgos funkcionālā snieguma kritērijus, lai tos pēc iespējas vairāk varētu izmantot personas ar invaliditāti.

Minētos funkcionālā snieguma kritērijus var izmantot tikai kā alternatīvu vienai vai vairākām konkrētām tehniskajām prasībām, ja tās ir minētas pieklūstamības prasībās, un to var darīt vienīgi tad, ja attiecīgo funkcionālā snieguma kritēriju piemērošana atbilst pieklūstamības prasībām un tas nozīmē, ka produktu projektēšana un ražošana un pakalpojumu sniegšana nodrošina līdzvērtīgu vai lielāku pieklūstamību personām ar invaliditāti.

a) Lietošana bez redzes spējas

Ja ir paredzēti vizuāli produkta vai pakalpojuma darbības režīmi, nodrošina vismaz vienu darbības režīmu, kam nav vajadzīga redze.

b) Lietošana ar ierobežotu redzes spēju

Ja ir paredzēti vizuāli produkta vai pakalpojuma darbības režīmi, nodrošina vismaz vienu darbības režīmu, kas ļauj šo produktu izmantot lietotājiem ar ierobežotu redzes spēju.

c) Lietošana bez krāsu uztveres

Ja ir paredzēti vizuāli produkta vai pakalpojuma darbības režīmi, nodrošina vismaz vienu darbības režīmu, kura izmantošanai nav vajadzīga krāsu uztvere.

d) Lietošana bez dzirdes spējas

Ja ir paredzēti produkta vai pakalpojuma darbības audiorežīmi, nodrošina vismaz vienu darbības režīmu, kura izmantošanai nav vajadzīga dzirde.

e) Lietošana ar ierobežotu dzirdes spēju

Ja ir paredzēti produkta vai pakalpojuma darbības audiorežīmi, nodrošina vismaz vienu darbības režīmu ar pastiprinātiem audioelementiem, kas ļauj to izmantot lietotājiem ar ierobežotu dzirdes spēju.

f) Lietošana bez balss

Ja produkta vai pakalpojuma izmantošanai ir nepieciešama lietotāja vokāla iejaukšanās, nodrošina vismaz vienu darbības režīmu, kas neprasa lietotāja vokālu iejaukšanos. Vokāla iejaukšanās ir jebkādas mutiski radītas skaņas, piemēram, runāšana, svilpšana vai klakšķināšana.

g) Lietošana ar ierobežotu manipulācijas spēju vai spēku

Ja produkta vai pakalpojuma izmantošanai ir nepieciešamas manuālas darbības, nodrošina vismaz vienu darbības režīmu, kas lietotājiem ļauj izmantot šo produktu, veicot citas darbības, kuras neprasa vadību ar smalko motoriku un manipulāciju, roku spēku vai vairāk nekā vienas vadības ierīces vienlaicīgu darbināšanu.

h) Lietošana ar ierobežotu aizsniegtspēju

Produktu darbības elementi ir aizsniedzami visiem lietotājiem. Ja produkta vai pakalpojuma lietošanai ir paredzēti manuāli produkta darbības režīmi, nodrošina vismaz vienu darbības režīmu, kura izmantošana ir iespējama ar ierobežotu aizsniegtspēju un ierobežotu spēku.

i) Gaismjutīguma lēkmju izraisīšanas riska minimalizēšana

Ja ir paredzēti vizuāli produkta darbības režīmi, izvairās no tādiem darbības režīmiem, kas izraisa gaismjutīguma lēkmes.

j) Lietošana ar ierobežotām kognitīvām spējām

Nodrošina vismaz vienu produkta vai pakalpojuma darbības režīmu, kas ietver elementus, kuri vienkāršo un atvieglo tā lietošanu.

k) Privātums

Ja produkts vai pakalpojums ietver pieklūstamībai paredzētus elementus, nodrošina vismaz vienu darbības režīmu, kas saglabā privātumu, kad tiek izmantoti minētie pieklūstamības atvieglošanai paredzētie elementi.

II PIELIKUMS

INDIKATĪVI NESAISTOŠI TĀDU IESPĒJAMU RISINĀJUMU PIEMĒRI, AR KURIEM PALĪDZ IZPILDĪT I PIELIKUMĀ NOTEIKTĀS PIEKĻŪSTAMĪBAS PRASĪBAS

I IEDAĻA

PIEMĒRI SAISTĪBĀ AR VISPĀRĪGĀM PIEKĻŪSTAMĪBAS PRASĪBĀM VISIEM PRODUKTIEM, UZ KURIEM ATTIECAS ŠĪ DIREKTĪVA SASKAŅĀ AR 2. PANTA 1. PUNKTU

I PIELIKUMA I IEDAĻAS PRASĪBAS	PIEMĒRI
-----------------------------------	---------

1. Informācijas sniegšana

a)

i)	Nodrošina vizuālu un sataustāmu informāciju vai vizuālu un akustisku informāciju, norādot vietu, kur ievada karti pašapkalpošanās terminālī, lai to varētu izmantot neredzīgas personas un nedzirdīgas personas.
ii)	Konsekventi vai skaidrā un loģiskā struktūrā izmanto vienus un tos pašus vārdus, lai personas ar intelektuāliem traucējumiem to varētu labāk saprast.
iii)	Nodrošina sataustāmu reljefa formātu vai skaņu papildus brīdinājuma tekstam, lai to varētu uztvert neredzīgas personas.
iv)	Nodrošina, lai tekstu varētu izlasīt vājredzīgas personas.

b)

i)	Nodrošina elektroniskas datnes, kuras var nolasīt dators, izmantojot ekrānlasītājus, lai informāciju varētu izmantot neredzīgas personas.
ii)	Konsekventi vai skaidrā un loģiskā struktūrā izmanto vienus un tos pašus vārdus, lai personas ar intelektuāliem traucējumiem to varētu labāk saprast.
iii)	Nodrošina subtitrus, ja tiek nodrošinātas instrukcijas videoformātā.
iv)	Nodrošina, lai tekstu varētu izlasīt vājredzīgas personas.
v)	Drukā Braila rakstā, lai to varētu izlasīt neredzīgas personas.
vi)	Diagrammu papildina ar aprakstu teksta formātā, kurā norāda galvenos elementus vai apraksta svarīgākās darbības.
vii)	Nav sniegts piemērs
viii)	Nav sniegts piemērs
ix)	Bankomātā ierīko kontaktligzdu un uzstāda programmatūru, kas ļaus pieslēgt austiņas un ekrānā redzamo tekstu saņemt skaņas formātā.

2. Lietotāja saskarne un funkcionalitātes dizains

a)	Nodrošina instrukcijas balss un teksta veidā vai ievades virsmā iekļauj reljefas zīmes, lai neredzīgas vai vājdzirdīgas personas varētu mijiedarboties ar produktu.
b)	Pašapkalpošanās terminālī papildus mutiskām instrukcijām piedāvā arī instrukcijas, piemēram, teksta vai attēlu formātā, lai vajadzīgās darbības varētu veikt arī nedzirdīgas personas.
c)	Sniedz iespēju lietotājiem palielināt tekstu, ar tālummaiņu palielināt konkrētu piktogrammu vai iegūt lielāku kontrastu, lai informāciju varētu uztvert vājredzīgas personas.
d)	Papildus izvēles iespējai nospiegt zaļu vai sarkanu pogu, lai apstiprinātu kādu izvēli, uz šīm pogām ir rakstīts, kādas ir šīs izvēles, lai izvēli varētu izdarīt personas, kas neatšķir krāsas.
e)	Ja dators signalizē par kļūdu, ir nodrošināts rakstīts teksts vai attēls, kas norāda uz kļūdu, lai nedzirdīgas personas saprastu, ka ir radusies kļūda.
f)	Dod iespēju iegūt lielāku kontrastu priekšplāna attēliem, lai vājredzīgas personas varētu tos saskatīt.
g)	Dod iespēju tālruņa lietotājam regulēt skaņas skaļumu un mazināt traucējošu mijiedarbību ar dzirdes aparātiem, lai vājdzirdīgas personas varētu lietot tālruni.
h)	Veido lielākas un skaidri nodalītas skārienekrāna pogas, lai tās varētu nospiegt personas ar tremoru.
i)	Nodrošina, ka pogu nospiešanai nav vajadzīgs liels spēks, lai tās varētu lietot personas ar kustību traucējumiem.
j)	Izvairās no mirgojošiem attēliem, lai riskam nebūtu pakļautas personas, kuras cieš no lēkmēm.
k)	Ļauj izmantot austiņas, ja bankomātos tiek sniegta informācija runas formā.
l)	Lietotājiem, kuri nevar izmantot rokas, kā alternatīvu pirkstu nospiedumu atpazīšanai dod iespēju izvēlēties paroli tālruņa bloķēšanai un atbloķēšanai.
m)	Nodrošina, ka gadījumā, kad tiek veikta kāda konkrēta darbība, programmatūras reakcija ir paredzama, un paredz pietiekami daudz laika paroles ievadīšanai, lai produktu varētu viegli lietot personas ar intelektuāliem traucējumiem.
n)	Piedāvā savienojumu ar atjaunināmu Braila raksta ekrānu, lai neredzīgas personas varētu izmantot datoru.
o)	Konkrētām nozarēm paredzēto prasību piemēri
i)	Nav sniegts piemērs
ii)	Nav sniegts piemērs
iii) Pirmais ievilkums	Nodrošina, lai mobilais tālrunis spētu apstrādāt reāllaika teksta sarunas, lai vājdzirdīgas personas varētu apmainīties ar informāciju interaktīvā veidā.
iii) Ceturtais ievilkums	Ļauj vienlaicīgi izmantot video zīmju valodas attēlošanai un tekstu ziņojuma rakstīšanai, lai varētu sazināties divas nedzirdīgas personas vai nedzirdīga un dzirdīga persona.

iv)	Nodrošina, ka ar televizora papildierīces palīdzību tiek pārraidīti subtitri, lai tos varētu izmantot nedzirdīgas personas.
-----	---

3. Atbalsta pakalpojumi Nav sniegts piemērs

--	--

II IEDAĻA

PIEMĒRI SAISTĪBĀ AR PIEKĻŪSTAMĪBAS PRASĪBĀM PRODUKTIEM 2. PANTA 1. PUNKTĀ, IZŅEMOT 2. PANTA 1. PUNKTA b) APAKŠPUNKTĀ MINĒTOS PAŠAPKALPOŠANĀS TERMINĀĻUS

I PIELIKUMA II IEDAĻAS PRASĪBAS	PIEMĒRI
------------------------------------	---------

Produktu iepakojums un instrukcijas

a)	Iepakojumā norāda, ka tālrunis satur piekļūstamības elementus personām ar invaliditāti.
----	---

b)

i)	Nodrošina elektroniskas datnes, kuras var nolasīt dators, izmantojot ekrānlasītājus, lai informāciju varētu izmantot neredzīgas personas.
ii)	Konsekventi vai skaidrā un loģiskā struktūrā izmanto vienus un tos pašus vārdus, lai personas ar intelektuāliem traucējumiem to varētu labāk saprast.
iii)	Ja tiek attēlots brīdinājuma teksts, nodrošina sataustāmu reljefa formātu vai skaņu, lai neredzīgas personas varētu uztvert šo brīdinājumu.
iv)	Nodrošina, lai tekstu varētu izlasīt vājredzīgas personas.
v)	Drukā Braila rakstā, lai to varētu izlasīt neredzīgas personas.
vi)	Diagrammu papildina ar aprakstu teksta formātā, kurā norāda galvenos elementus vai apraksta svarīgākās darbības.

III IEDAĻA

PIEMĒRI SAISTĪBĀ AR VISPĀRĪGĀM PIEKĻŪSTAMĪBAS PRASĪBĀM VISIEM PAKALPOJUMIEM, UZ KURIEM ATTIECAS ŠĪ DIREKTĪVA SASKAŅĀ AR 2. PANTA 2. PUNKTU

I PIELIKUMA III IEDAĻAS PRASĪBAS	PIEMĒRI
-------------------------------------	---------

Pakalpojumu sniegšana

a)	Nav sniegts piemērs
----	---------------------

b)

i)	Nodrošina elektroniskas datnes, kuras var nolasīt dators, izmantojot ekrānlasītājus, lai informāciju varētu izmantot neredzīgas personas.
ii)	Konsekventi vai skaidrā un loģiskā struktūrā izmanto vienus un tos pašus vārdus, lai personas ar intelektuāliem traucējumiem to varētu labāk saprast.
iii)	Ietver subtitrus, ja tiek nodrošinātas instrukcijas video formātā.

iv)	Nodrošina, lai neredzīga persona varētu izmantot datni, to izdrukājot Braila raksta formātā.
v)	Nodrošina, lai tekstu varētu izlasīt vārdredzīgas personas.
vi)	Diagrammu papildina ar aprakstu teksta formātā, kurā norāda galvenos elementus vai apraksta svarīgākās darbības.
vii)	Kad pakalpojuma sniedzējs piedāvā USB spraudni, kurā ietverta informācija par pakalpojumu, minētajai informācijai ir jābūt piekļūstamai.
c)	Nodrošina attēlu aprakstu teksta formātā, visu funkcionalitāti dara pieejamu ar tastatūras palīdzību, paredz lietotājiem pietiekamu laiku lasīšanai, nodrošina satura parādīšanos paredzamā veidā un tā funkcionālo paredzamību un nodrošina savietojamību ar palīgtehnoloģijām, lai personas ar dažādu invaliditāti varētu lasīt tīmekļvietnē un mijiedarboties ar to.
d)	Nav sniegts piemērs

IV IEDAĻA

PIEMĒRI SAISTĪBĀ AR PAPILDU PIEKĻŪSTAMĪBAS PRASĪBĀM KONKRĒTIEM PAKALPOJUMIEM

I PIELIKUMA IV IEDAĻAS PRASĪBAS	PIEMĒRI
------------------------------------	---------

Konkrēti pakalpojumi

a)	
i)	Nodrošina, lai vārdzirdīgas personas varētu rakstīt un saņemt tekstu interaktīvā veidā un reāllaikā.
ii)	Nodrošina, lai nedzirdīgas personas varētu izmantot zīmju valodu savstarpējās saziņas nolūkā.
iii)	Nodrošina, lai persona ar runas un dzirdes traucējumiem, kura izvēlas izmantot teksta, balsu un video apvienojumu, zinātu, ka paziņojums tīklā ir pārraidīts neatliekamās palīdzības dienestam.
b)	
i)	Nodrošina, lai neredzīga persona varētu izvēlēties raidījumus televīzijā.
ii)	Atbalsta iespēju atlasīt, personalizēt un attēlot "piekļuves pakalpojumus", piemēram, subtitrus nedzirdīgām personām vai vārdzirdīgām personām, audioaprakstu, ierunātus subtitrus un tulkojumu zīmju valodā, nodrošinot līdzekļus efektīvam bezvadu savienojumam ar dzirdes tehnoloģijām vai nodrošinot lietotāja kontrolierīces, lai lietotājs varētu aktivēt "piekļuves pakalpojumus" attiecībā uz audiovizuālo mediju pakalpojumiem tajā pašā pamanāmības līmenī kā primārās mediju kontrolierīces.
c)	
i)	Nav sniegts piemērs
ii)	Nav sniegts piemērs
d)	Nav sniegts piemērs
e)	
i)	Nodrošina, ka identifikācijas dialogus uz ekrāna var izlasīt ar ekrānlasītāju palīdzību, lai tos varētu izmantot neredzīgas personas.

ii)	Nav sniegts piemērs
f)	
i)	Nodrošina, lai persona ar disleksiju varētu vienlaikus lasīt un dzirdēt tekstu.
ii)	Dara iespējamu sinhronizētu teksta attēlošanu un audio atskaņošanu vai dara iespējamu atjaunināmu transkripciju Braila raksta formātā.
iii)	Nodrošina, lai neredzīga persona var piekļūt alfabētiskajam rādītājam vai mainīt nodaļas.
iv)	Nav sniegts piemērs
v)	Nodrošina, ka informācija par to piekļūstamības elementiem ir pieejama elektroniskā datnē, lai varētu informēt personas ar invaliditāti.
vi)	Nodrošina, ka nenotiek bloķēšana, piemēram, ka tehniskie aizsardzības pasākumi, tiesību pārvaldības informācija vai sadarspējas jautājumi nekavē teksta nolasīšanu skaļi ar palīgierīcēm, lai neredzīgi lietotāji varētu lasīt grāmatu.
g)	
i)	Nodrošina, lai netiktu izdzēsta pieejamā informācija par produkta piekļūstamības elementiem.
ii)	Nodrošina, ka maksājumu pakalpojumu lietotāja saskarne ir pieejama izmantošanai ar balsi, lai neredzīgas personas varētu iepirkties tiešsaistē neatkarīgi.
iii)	Nodrošina, ka identifikācijas dialogus uz ekrāna var izlasīt ar ekrānlasītāju palīdzību, lai tos varētu izmantot neredzīgas personas.

III PIELIKUMS

PIEKĻŪSTAMĪBAS PRASĪBAS 4. PANTA 4. PUNKTA NOLŪKOS ATTIECĪBĀ UZ BŪVĒTO VIDI, KURĀ SNIEDZ ŠĪS DIREKTĪVAS DARBĪBAS JOMĀ IETILPSTOŠOS PAKALPOJUMUS

Lai personas ar invaliditāti pēc iespējas vairāk un neatkarīgi varētu izmantot būvēto vidi, kurā pakalpojums tiek sniegts un kura ir pakalpojuma sniedzēja atbildībā, kā minēts 4. panta 4. punktā, piekļūstamība koplietošanas teritorijām ietver šādus aspektus:

- a) attiecīgo āra teritoriju un iekārtu izmantošanu;
 - b) piekļuvi ēkām;
 - c) ieeju izmantošanu;
 - d) celiņu izmantošanu horizontālā kustībā;
 - e) celiņu izmantošanu vertikālā kustībā;
 - f) publiski izmantojamas telpas;
 - g) aprīkojuma un iekārtu izmantošanu pakalpojuma sniegšanā;
 - h) tualetu un sanitāro iekārtu izmantošanu;
 - i) izeju un evakuācijas ceļu izmantošanu un ārkārtas situāciju plānošanas koncepciju;
 - j) komunikāciju un orientēšanos, izmantojot vairāk nekā vienu sensoro kanālu;
 - k) iekārtu un ēku izmantošanu paredzētajam nolūkam;
 - l) aizsardzību pret apdraudējumiem vidē (gan iekštelpās, gan ārā).
-

IV PIELIKUMS

ATBILSTĪBAS NOVĒRTĒŠANAS PROCEDŪRA – PRODUKTI

1. Iekšējā ražošanas kontrole

Iekšējā ražošanas kontrole ir atbilstības novērtēšanas procedūra, ar kuru ražotājs izpilda šā pielikuma 2., 3. un 4. punktā norādītos pienākumus un nodrošina un deklarē uz savu atbildību, ka attiecīgais produkts atbilst attiecīgajām šīs direktīvas prasībām.

2. Tehniskā dokumentācija

Ražotājs sagatavo tehnisko dokumentāciju. Pēc tehniskās dokumentācijas ir iespējams novērtēt produkta atbilstību attiecīgajām pieklūstamības prasībām, kas minētas 4. pantā, un gadījumā, ja ražotājs ir balstījies uz 14. pantu, pierādīt, ka attiecīgās pieklūstamības prasības neieviešu būtiskas izmaiņas vai neradītu nesamērīgu slogu. Tehniskajā dokumentācijā norāda tikai piemērojamās prasības, un, ciktāl tas ir nepieciešams novērtēšanai, tā aptver produkta projektēšanu, ražošanu un darbību.

Tehniskajā dokumentācijā, ja vien iespējams, iekļauj vismaz šādus elementus:

- a) vispārīgu produkta aprakstu;
- b) to pilnībā vai daļēji piemēroto saskaņoto standartu un tehnisko specifikāciju sarakstu, uz kurām ir publicētas atsauces *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, un, ja minētie saskaņotie standarti vai tehniskās specifikācijas nav piemērotas, to risinājumu aprakstus, kas pieņemti, lai ievērotu 4. pantā minētās attiecīgās pieklūstamības prasības; ja saskaņotie standarti vai tehniskās specifikācijas tiek piemērotas daļēji, tehniskajā dokumentācijā norāda piemērotās daļas.

3. Ražošana

Ražotājs veic visus pasākumus, kas nepieciešami, lai ražošanas process un tā pārraudzība nodrošinātu produktu atbilstību šā pielikuma 2. punktā minētajai tehniskajai dokumentācijai un šīs direktīvas pieklūstamības prasībām.

4. CE zīme un ES atbilstības deklarācija

- 4.1. Ražotājs uzliek šajā direktīvā minēto CE zīmi katram atsevišķam produktam, kas atbilst piemērojamajām šīs direktīvas prasībām.
- 4.2. Ražotājs sagatavo rakstisku produkta modeļa ES atbilstības deklarāciju. ES atbilstības deklarācijā norāda produkta modeli, kam šī deklarācija ir sagatavota.

ES atbilstības deklarācijas kopiju dara pieejamu attiecīgajām iestādēm pēc to pieprasījuma.

5. Pilnvarotais pārstāvis

Ražotāja pienākumus, kas izklāstīti 4. punktā, viņa uzdevumā un atbildībā var pildīt tā pilnvarotais pārstāvis ar noteikumu, ka šie pienākumi ir paredzēti pilnvarā.

V PIELIKUMS

INFORMĀCIJA PAR PAKALPOJUMIEM, KAS ATBILST PIEKĻŪSTAMĪBAS PRASĪBĀM

1. Pakalpojuma sniedzējs vispārīgajos noteikumos vai līdzvērtīgā dokumentā ietver informāciju, kurā novērtēts, kā pakalpojums nodrošina atbilstību piekļūstamības prasībām, kas minētas 4. pantā. Informācijā apraksta piemērojamās prasības, un, ciktāl tas ir nepieciešams novērtēšanai, pakalpojuma projektu un darbību. Papildus Direktīvā 2011/83/ES noteiktajām prasībām par informāciju, kas jāsniedz patērētājiem, attiecīgos gadījumos informācijā ietver šādus elementus:
 - a) vispārīgu pakalpojuma aprakstu piekļūstamos formātos;
 - b) aprakstus un paskaidrojumus, kas vajadzīgi, lai saprastu pakalpojuma darbību;
 - c) aprakstu par to, kā, sniedzot pakalpojumu, tiek ievērotas I pielikumā noteiktās attiecīgās piekļūstamības prasības.
 2. Lai ievērotu šā pielikuma 1. punkta prasības, pakalpojuma sniedzējs var pilnībā vai daļēji piemērot saskaņotos standartus un tehniskās specifikācijas, uz kurām ir publicētas atsauces *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
 3. Pakalpojuma sniedzējs sniedz informāciju, kas apliecina, ka pakalpojuma sniegšanas process un tā pārraudzība nodrošina pakalpojuma atbilstību šā pielikuma 1. punktam un piemērojamajām šīs direktīvas prasībām.
-

VI PIELIKUMS

NESAMĒRĪGĀ SLOGA NOVĒRTĒJUMA KRITĒRIJI

Novērtējuma veikšanas un dokumentēšanas kritēriji

1. Pieklūstamības prasību izpildes neto izmaksu samērs attiecībā pret vispārējām izmaksām (darbības un kapitālizdevumiem), kas uzņēmējiem rodas, ražojot, izplatot vai importējot produktu vai sniedzot pakalpojumu.

Elementi, kas izmantojami, lai novērtētu pieklūstamības prasību izpildes izmaksas:

- a) kritēriji saistībā ar vienreizējām organizatoriskām izmaksām, ko ņem vērā novērtējumā:
- i) izmaksas saistībā ar papildu cilvēkresursiem ar īpašām zināšanām par pieklūstamību;
 - ii) izmaksas saistībā ar cilvēkresursu apmācību un kompetenču par pieklūstamību iegūšanu;
 - iii) izmaksas saistībā ar jauna procesa izstrādi nolūkā iekļaut pieklūstamību produkta izstrādē vai pakalpojuma sniegšanā;
 - iv) izmaksas saistībā ar norādījumu par pieklūstamību izstrādi;
 - v) vienreizējas izmaksas saistībā ar iepazīšanos ar tiesību aktiem pieklūstamības jomā;
- b) kritēriji saistībā ar pastāvīgām ražošanas un izstrādes izmaksām, ko ņem vērā novērtējumā:
- i) izmaksas saistībā ar produkta vai pakalpojuma pieklūstamības elementu izveidi;
 - ii) izmaksas, kas rodas ražošanas procesos;
 - iii) izmaksas saistībā ar produkta vai pakalpojuma pieklūstamības testēšanu;
 - iv) izmaksas saistībā ar dokumentācijas sagatavošanu.

2. Aplēstās uzņēmēju izmaksas un ieguvumi, ieskaitot ražošanas procesus un ieguldījumus, attiecībā pret aplēstajiem ieguvumiem personām ar invaliditāti, ņemot vērā konkrētā produkta vai pakalpojuma lietošanas reižu daudzumu un biežumu.

3. Pieklūstamības prasību izpildes neto izmaksu samērs attiecībā pret samērs attiecībā pret uzņēmēja neto apgrozījumu.

Elementi, kas izmantojami, lai novērtētu pieklūstamības prasību izpildes neto izmaksas:

- a) kritēriji saistībā ar vienreizējām organizatoriskām izmaksām, ko ņem vērā novērtējumā:
- i) izmaksas saistībā ar papildu cilvēkresursiem ar īpašām zināšanām par pieklūstamību;
 - ii) izmaksas saistībā ar cilvēkresursu apmācību un kompetenču par pieklūstamību iegūšanu;
 - iii) izmaksas saistībā ar jauna procesa izstrādi nolūkā iekļaut pieklūstamību produkta izstrādē vai pakalpojuma sniegšanā;
 - iv) izmaksas saistībā ar norādījumu par pieklūstamību izstrādi;
 - v) vienreizējas izmaksas saistībā ar iepazīšanos ar tiesību aktiem pieklūstamības jomā;
- b) kritēriji saistībā ar pastāvīgām ražošanas un izstrādes izmaksām, ko ņem vērā novērtējumā:
- i) izmaksas saistībā ar produkta vai pakalpojuma pieklūstamības elementu izveidi;
 - ii) izmaksas, kas rodas ražošanas procesos;
 - iii) izmaksas saistībā ar produkta vai pakalpojuma pieklūstamības testēšanu;
 - iv) izmaksas saistībā ar dokumentācijas sagatavošanu.
-